

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA
ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din 31 iulie 2023
SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi	9 – 29
2.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea celui de-al cincisprezecelea Amendament, semnat la 30 iunie 2023, la Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru creștere economică durabilă ancorată în integrarea europeană, semnat la Chișinău la 28 septembrie 2016 nr. 243 din 12.07.2023	29 – 31
3.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind construcția podului rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat moldo-ucraineană în zona localităților Cosăuți – Yampil, semnat la Kiev la 12 iunie 2023 nr. 244 din 12.07.2023	31 – 36
4.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de lege pentru modificarea Legii securității statului nr. 618/1995 (<i>art. 4, 10</i>) nr. 191 din 20.06.2023	36 – 40
5.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (implementarea unor considerente conținute în Hotărârea	41 – 46

	Curții Constituționale nr. 10/2023 privind controlul constituționalității Partidului Politic „Șor”) nr. 232 din 10.07.2023	
6.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind actualizarea cadrului normativ aferent funcției publice) (<i>Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public – art. 8; Legea nr. 155/2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice – art. 3, 4¹ ș.a.</i>) nr. 179 din 12.06.2023	47 – 48
7.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Acordului de grant al Parteneriatului Global pentru Educație (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, ca Agent de Grant al Parteneriatului Global pentru Educație, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023 nr. 224 din 05.07.2023	48 – 50
8.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Acordului de grant al Fondului fiduciar cu donatori multipli al Parteneriatului pentru învățarea timpurie (ELP) (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în calitate de administrator al ELP, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023 nr. 225 din 05.07.2023	50 – 51
9.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023 nr. 226 din 05.07.2023	51 – 53
10.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale nr. 152 din 24.05.2023	53 – 55

11.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (reforma sistemului de asistență socială „Restart”) nr. 260 din 19.07.2023	55 – 67
12.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la colaborarea în domeniul protecției muncii, încheiat la Moscova la 9 decembrie 1994 nr. 259 din 19.07.2023	67 – 71
13.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de lege privind performanța energetică a clădirilor nr. 258 din 19.07.2023	71 – 79
14.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru denunțarea Acordului privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, semnat la Moscova la 13 martie 1992, și a Protocolului privind introducerea completărilor și modificărilor în Acordul privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, semnat la Moscova la 20 iunie 2000 nr. 266 din 26.07.2023	79 – 82
15.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la susținerea și dezvoltarea micului antreprenariat în statele membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 17 ianuarie 1997 nr. 247 din 12.07.2023	82 – 85
16.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (reglementarea relațiilor între asociații/fondatorii societăților comerciale) nr. 242 din 12.07.2023	85 – 86
17.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Acordul de facilitare de împrumut dintre Republica Moldova, Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei	86 – 90

	privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022 nr. 264 din 26.07.2023	
18.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Acordul de grant dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022 nr. 272 din 27.07.2023	90 – 93
19.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Memorandumul de înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022 nr. 273 din 27.07.2023	93 – 96
20.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea anexei la Legea nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului nr. 240 din 12.07.2023	96 – 99
21.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (scutirea sindicatelor și patronatelor de achitarea taxei de înregistrare de stat) (<i>Legea sindicatelor nr. 1129/2000 – art. 10; Legea patronatelor nr. 976/2000 – art. 17</i>) nr. 241 din 12.07.2023	100–101
22.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova, reprezentat de Ministerul Finanțelor, și Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională pentru realizarea Programului „Politici de dezvoltare întru redresarea economică”, semnat la Chișinău la 10 iulie 2023 nr. 245 din 12.07.2023	101–102

23.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Acordului, întocmit prin schimb de note, dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Japoniei privind acordarea unui împrumut pentru politici de dezvoltare întru redresarea economică a Republicii Moldova, semnat la Chișinău la 10 iulie 2023 nr. 246 din 12.07.2023	102–104
24.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice nr. 483 din 22.12.2022	104–105
25.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru ratificarea Convenției statelor membre ale Organizației pentru Democrație și Dezvoltare Economică – GUAM privind acordarea ajutorului reciproc în probleme consulare, semnată la New York la 20 septembrie 2022 nr. 230 din 07.07.2023	105–106
26.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru denunțarea Acordului de colaborare pentru formarea spațiului unic (comun) educațional în cadrul Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 17 ianuarie 1997 nr. 248 din 12.07.2023	106–107
27.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru denunțarea Acordului privind barierele tehnice în zona comerțului liber, semnat la Moscova la 20 iunie 2000 nr. 229 din 05.07.2023	107–108
28.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale – art. 1; Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 – art. 124¹, 127; ș.a.</i>) nr. 135 din 15.05.2023 în lectura a II-a comasat cu: <i>proiectul de lege pentru modificarea Legii privind indemnizațiile</i>	109–110

	<i>pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289/2004 (art. 7)</i> nr. 408 din 07.11.2022	
29.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și modificarea unor acte normative nr. 223 din 05.07.2023	110–112
30.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (conex Legii cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale) (<i>Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale – punctele 2, 13¹, 17; Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local – art. 5; ș.a.</i>) nr. 153 din 24.05.2023	112–113
31.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de hotărâre privind prelungirea stării de urgență nr. 263 din 26.07.2023	113–119
32.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și Codului contravențional) (<i>Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 – art. 80, 90, 90¹; Codul de procedură penală nr. 122/2003 – art. 6, 7, 17, 18 ș.a.</i>) nr. 197 din 21.06.2023	121–122
33.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 208 din 29.06.2023	122–123
34.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului (<i>art. 3, 3¹, 11 ș.a.</i>) nr. 160 din 30.05.2023	123–125
35.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea Codului serviciilor media	125–126

	audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (<i>art. 1, 4, 15 ș.a.</i>) nr. 218 din 04.07.2023	
36.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 215/2016 cu privire la tineret (<i>art. 2, 4, 5 ș.a.</i>) nr. 237 din 11.07.2023	126–128
37.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de lege pentru modificarea articolului 6 din Codul fiscal nr. 1163/1997 nr. 255 din 18.07.2023	128–131
38.	Dezbaterea și adoptarea în lectură finală a proiectului legii taxei de stat nr. 484 din 27.12.2022	131–132
39.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie (<i>art. 7, 8, 10</i>) nr. 256 din 19.07.2023	133–134
40.	Dezbaterea și adoptarea în lectură finală a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor) (<i>Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică; Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură – art. 6, 8, 23, 27¹ ș.a.; ș.a.</i>) nr. 116 din 26.04.2023	134–135
41.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de hotărâre privind demisia unui deputat în Parlamentul Republicii Moldova nr. 274 din 27.07.2023	135–137
42.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor nr. 220 din 05.07.2023	137–138
43.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de hotărâre cu privire la încheierea primei sesiuni ordinare a anului 2023 nr. 265 din 26.07.2023	138–139

44.	Alocuțiunea domnului Igor Grosu, Președinte al Parlamentului Republicii Moldova	139–146
45.	Declararea închiderii primei sesiuni ordinare a anului 2023 a Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a XI-a <i>(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova. Se intonează Imnul de Stat al Republicii Moldova.)</i>	146

Ședința începe la ora 10.26.

Lucrările sunt prezidate de domnul Igor Grosu, Președinte al Parlamentului, asistat de domnul Mihail Popșoi și domnul Vlad Batrîncea, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Vă invit să vă ocupați locurile.

Inserați cartelele, vă rog.

Secretariatul,

Rog să anunțați prezența.

Doamna Evelina Bubuioc – șefă a Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că, la începutul ședinței de astăzi, și-au înregistrat prezența 85 de deputați.

Domnul Igor Grosu:

85 de deputați.

Constat caracterul deliberativ al ședinței.

Rog să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Vă mulțumesc.

În mod tradițional, venim cu felicitări către colegii noștri care și-au sărbătorit zilele de naștere și aceștia sunt doi: este colegul nostru Bogdat Țârdea și Virgiliu Pâslariuc. Le dorim „La mulți ani”. *(Aplauze.)*

Colegi,

În ședința... ultima ședință a Biroului permanent, a fost votat și un supliment la ordinea de zi de bază.

În același timp, au parvenit mai multe propuneri pentru ordinea de zi. Astfel, în ordinea cum au parvenit, o să le dau citire. O să invit deputații să le prezinte.

Prima inițiativă – doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană solicită introducerea suplimentară pe ordinea de zi a proiectului de lege nr. 266 din 26.07.2023.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vorbim de proiectul nr. 266, da?

Doamna Doina Gherman:

Da, denunțarea Acordului privind...

Domnul Igor Grosu:

Am înțeles.

Stimați colegi,

Proiectul nr. 266 din 26.07.2023. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Păi, doamna deputată a menționat, Acordul privind promovarea... denunțarea Acordului...

Vă rog.

Doamna Doina Gherman:

Da. Este vorba, colegi, despre denunțarea Acordului privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, semnat la Moscova la 13 martie 1992...

Domnul Igor Grosu:

... și a Protocolului privind introducerea completărilor și modificărilor la Acordul cu privire la promovarea unei politici concordate, același proiect... același Acord, semnat la Moscova la 20 iunie 2000. Deci, asta e propunerea.

Secretariatul ne-a anunțat despre faptul că nu funcționează încă... sau funcționează sistemul de vot? Încă nu.

De aceea, o să votăm în mod tradițional.

Numărătorii,
Sectorul nr. 1,
Cine este numărătorul?

Domnul Odnostalco.

Sectorul nr. 2?

Doamna Roșca.

Sectorul nr. 3?

Domnul Istratii.

Așadar, rog atenție, numărătorii.

Sectorul nr. 2 numără și prezidiul, da, să amintim la toată lumea regula.

Stimați colegi,

Supun votului completarea ordinii de zi cu proiectul nr. 266 din 26.07.2023.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1?

Domnul Odnostalco.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – dacă am numărat corect, 33.

Domnul Igor Grosu:

Numărați câți sunt, nu...

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

33. OK.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Încă o dată.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

22.

55.

Proiectul nr. 266 inclus în ordinea de zi cu 55 de voturi.

Vă mulțumesc.

Următoarea propunere va fi prezentată de domnul Odnostalco.

Vă rog.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Господин Председатель, у меня два. Какой из них 260 или...?

Domnul Igor Grosu:

Un moment, nr. 260, da.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Уважаемые депутаты Парламента,

Господин Председатель,

К сожалению, мы опять сталкиваемся с тем, что очень часто Правительство работает по принципу: а у меня еще столько идей, вот, несмотря и не анализируя то, что происходит, не анализируя эффекты всех тех действий, либо бездействий, которые делаются. Речь идет в данном случае о проекте №260, зарегистрированный, внимание, 19 июля, то есть совсем свежий, речь идет о так-называемой реформе социальной помощи под названием „Restart”.

Из обсуждений в комиссии, которые были на прошлой неделе и ответов не было дано практически никаких мы можем сделать выводы понимания, что, к сожалению, те, кто писал эти десятки страниц текста, не совсем понимают, что они сделали. Вся цель реформы так-называемой сводится к переподчинению департаментов социальной защиты и некоторых других моментов, в том числе перераспределение финансирования под министерство, хотя министерство обладает всеми функциями контроля по этому направлению, и цель реформы опять сводится к тому, что и делали в декабре месяце быстро, без слушаний. Кстати, слушаний не было, слушание опять кто-то что-то обещает, нет никакого понимания, что будет в результате этого, сколько стоит, что получат люди самое главное, что будет с этими сотрудниками.

Уважаемые депутаты, давайте не будем поступать как поступали с больницами в декабре месяце, когда отобрали без плана действий, без понимания того, что будет, и без понимания того, что получат люди в результате всех этих действий, снимем этот вопрос сегодня с повестки

дня, проведем несколько раундов слушаний на эту тему, а после этого вернемся к обсуждению в пленуме.

Domnul Igor Grosu:

Colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea prezentată de domnul deputat Odnostalco.

Cine este pentru, rog să votăm. (*Gălăgie în sală.*)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 2 persoane.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2 – 2.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Domnul Igor Grosu:

Zero.

27 de voturi.

Vă mulțumesc.

Următorul – domnul Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Toți am fost martori privitor la ceea ce s-a întâmplat pe 26–27 iulie, anume acele calamități naturale strașnice, care au avut loc pe teritoriul Republicii Moldova atât la Nord, cât și în Centru, și la Sud. Ca urmare a acestor calamități, au avut de suferit atât agricultorii, cât și instituțiile publice, instituțiile... spațiile private, casele de locuit.

Reieșind din aceasta, solicităm audierea Prim-ministrului, cu instituțiile subordonate Guvernului, privind măsurile întreprinse de către Serviciul Special pentru Influențe Active asupra Proceselor

Hidrometeorologice al Republicii Moldova, așa-zis Serviciul Antigrindină, ca să vedem care... ce măsuri au fost întreprinse ca să nu admită aceste calamități. În discuțiile din teritoriu cu agricultorii, cu cetățenii, ei spun că nu a fost lansată nicio rachetă asupra acestor nori, alții spun că-i ploua cu grindină în cap aici și pe acest Serviciu... pe aceste stații, și nu se întreprindea nimic.

A doua parte a solicitării este ca să vedem care au fost măsurile întreprinse de către Inspectoratul General pentru Situații de Urgență pentru ajutorarea autorităților publice locale și agricultorilor, care au avut de suferit ca urmare a acestor calamități.

Rog susținerea, că Parlamentul cred că este cointeresat să vadă care au fost măsurile... unul dintre pași pentru a nu admite mai departe aceste cataclisme, care au avut loc zilele trecute.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea prezentată de domnul deputat Mudreac.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 3.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Domnul Igor Grosu:

28.

Vă mulțumesc.

Următorul – revenim la domnul Odnostalco.

Domnule Odnostalco,

Vă rog, nr. 247.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Domnule Președinte,

Nr. 259.

Doamna Sibova – nr. 247.

Domnul Igor Grosu:

Care considerați dumneavoastră. Haideți, că... așa e scris la mine aici că sunteți dumneavoastră.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Уважаемые коллеги,

Да, проект №259, речь идёт о проекте закона о денонсации соглашения...

Domnul Igor Grosu:

Который?

Domnul Vladimir Odnostalco:

... заключённого в Москве 9 декабря '94 года о сотрудничестве в сфере защиты труда. Как вы знаете, я надеюсь, что Правительство владеет этой информацией, сотни тысяч молдавских граждан на сегодняшний день находятся на работе не только в Российской Федерации, но и в целом в странах СНГ. На сегодняшний день им необходима защита. К сожалению, многие посольства в странах СНГ не обладают достаточным потенциалом, чтобы исполнять как минимум консульские функции, не говоря уже о вопросах...

Domnul Igor Grosu:

Да.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Ну? Mulțumesc.

... не говоря уже о вопросах трудовой защиты, о социальной защите. Денонсация этого соглашения это будет введение санкций вами, господа депутаты, против сотен тысяч молдавских граждан. Предлагаем исключить этот вопрос из повестки дня, отказаться вообще от этой нездоровой, от этой антисоциальной затеи и вернуться к положительной работе.

Господин Председатель,

Прошу поставить вопрос об исключении этого проекта №259 из повестки дня.

Спасибо.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea domnului Odnostalco.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

25.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 3.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Domnul Igor Grosu:

28.

Vă mulțumesc.

Următoarea propunere va fi prezentată de doamna Sibova.

Doamna Inga Sibova:

Mulțumesc mult.

Stimați cetățeni,

Stimați deputați,

Noi, acum, toți trăim niște evenimente fără precedent, când guvernarea, putem vorbi la figural, „îngroapă” proprii cetățeni, propria economie și propriul stat. Cred că nu mulți din colegii de la majoritatea parlamentară își dau seama ce consecințe vom avea noi după denunțarea acestor acorduri de asociere în CSI.

Acum, ați ajuns și la un acord foarte important, cum este Acordul cu privire la susținerea și dezvoltarea micului antreprenariat în statele membre ale CSI, și ne dăm seama că consecințele vor fi foarte grave. Pot să vă dau citire și avizului Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare care vorbește așa: „Lipsă de obiectii, cu mențiunea și solicitarea ca această acțiune

să fie fără repercusiuni negative asupra agenților economici din sectorul agroalimentar al Republicii Moldova”. Înseamnă că, totuși, cineva își dă seama despre consecințele grave care ne așteaptă odată cu denunțarea acestor acorduri.

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile articolului 46 din Regulamentul Parlamentului, rugăm ca să fie exclus din ordinea de zi a ședinței plenare din 31 iulie proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la susținerea și dezvoltarea micului antreprenariat în statele membre ale CSI, semnat la Moscova la 17 ianuarie 1997, proiectul este nr. 247.

Vă rog să puneți la vot și vă rog susținerea.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea înaintată de doamna Sibova.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

25.

Domnul Igor Grosu:

25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 3.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul...?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Domnul Igor Grosu:

Zero.

28.

Vă mulțumesc.

În continuare, o să-l rog pe domnul Muduc.

Vă rog.

Domnul Valeriu Muduc:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Cu toții cunoaștem faptul că, în anul 2022, întru executarea punctului 3 al Dispoziției nr. 37 din 15 septembrie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, S.A. „Termoelectrica” a fost împuternicită în calitate de beneficiar să achiziționeze păcură în cantitate de până la 190 de mii de tone. După aprobarea prealabilă în cadrul consiliului societății, au fost încheiate 9 contracte cu 6 agenți economici care prevăd achiziționarea a 132 de mii de tone de păcură în sumă totală de 114 milioane 952 de mii de dolari SUA. Achiziția urma să fie scutită de plata TVA, accizelor și a taxelor vamale pe o perioadă de până la 31 mai 2023.

Mai mult decât atât, autoritățile din Republica Moldova s-au adresat către autoritățile din România pentru acordarea unui ajutor umanitar de urgență cu titlu gratuit pentru asigurarea bunei funcționări a sistemului energetic din Republica Moldova.

Totodată, de către reprezentanții autorității centrale din țară, a fost confirmată și capacitatea de stocare a păcurii de 47 de mii de tone.

La data de 20 iunie 2023, în spațiul public au apărut imagini video, în care au fost captate eventualele acțiuni de nimicire și îngropare a unor cantități impunătoare de păcură.

În legătură ce acest fapt ce poartă un caracter dezastruos, atât economic, cât și ecologic, în conformitate cu Regulamentul Parlamentului, solicităm includerea în ordinea de zi a ședinței plenare din 31 iulie 2023 a proiectului de hotărâre a Parlamentului privind instituirea Comisiei de anchetă privind controlul parlamentar asupra achiziției de păcură din mijloace financiare publice, precum și păcura transmisă de România sub formă de ajutor umanitar de urgență, modul de depozitare și utilizare a acesteia în perioada anilor 2022–2023, proiectul nr. 276 din 31.07.2023.

Vă mulțumesc.

Vă rog să punem la vot, domnule Președinte.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea înaintată de domnul deputat Muduc.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

25.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Sectorul nr. 2.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 3.

Dar cu o mică rectificare. În sectorul nr. 1 sunt prezente doar 22 de persoane. Respectiv, mai multe voturi cred că nu pot fi.

Domnul Igor Grosu:

22.

Ce notă am avut noi la BAC la matematică? (*Rumoare în sală.*)

Nu, haideți, eu înțeleg, plus unu, minus unu, dar aici plus 3, minus 3. (*Rumoare în sală.*)

Înseamnă că nu 22, dar 19. Punem 19, după principiu. (*Rumoare în sală.*) 25. Eu 22 am numărat acum. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu, la dumneavoastră cu umorul e problema. La mine cu matematica și cu umorul e bine.

Sectorul zero? Sectorul zero... sectorul nr. 3.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Domnul Igor Grosu:

Zero.

Corect. Vedeți? Eu cu matematica stau bine și cu intuiția.

Deci, 28... 28.

Rectificare, totuși, cât am zis, câți sunt în sectorul nr. 1?

Domnul Odnostalco.

N u m ă r ă t o r i i:

22.

Domnul Igor Grosu:

22.

Înseamnă că 27 au votat. 27.

Vă mulțumesc.

Ei-i, și eu 27, 25, pardon. 25, pardon. Am adăugat de la mine. Nu trebuie. Eu i-am luat înapoi, nu adaug nimic, nu le dau, trișează, nu le dau nimic.

În continuare – domnul Novac.

Domnul Grigore Novac:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Noi, în țara asta, avem vreo 3 oameni serioși, de obicei, Președintele țării, Prim-ministrul, Speakerul Parlamentului, pe care lumea îi ascultă foarte atent ce spun, și se orientează după ei. Dumneavoastră, la rândul vostru, ne îndrumați să ne informăm din surse veridice de stat ș.a.m.d., lucru pe care și noi încercăm să-l facem, și uneori să credem ceea ce spuneți.

Iată, ultima dată, când se prezenta proiectul de hotărâre cu privire la prelungirea stării de urgență, fix de acolo, de la tribuna centrală a Parlamentului, unul dintre oamenii serioși, domnul Dorin Recean, ne spunea că asta-i ultima prelungire a stării de urgență. Nu știu cum voi, dar eu l-am crezut.

Acum vedem că în ordinea de zi este un proiect, prin care dumnealui îi pus așa într-o situație jenantă, nu știu cum... parcă nu pare a om serios. Eu nu cred că dumnealui putea s-o trântască așa „teap-leap”. Prin acest proiect, vreți să ne convingeți că dumnealui îi mincinos. Nu știu cum voi, dar eu țin la Prim-ministrul țării mele. Ca să nu-l punem într-o lumină negativă, propunem să excludem din ordinea de zi proiectul nr. 263 din 26.07.2023, proiectul de hotărâre privind prelungirea stării de urgență, pentru că, altfel, noi tragem cu obrazul toți, lumea n-o să ne creadă de acum.

Domnule Grosu,

Haideți să-l apărăm, cumva, de data asta pe domnul Recean.

Domnul Igor Grosu:

Supun votului propunerea unui deputat serios.... (*râsete în sală*) privind excluderea din ordinea de zi a unui proiect, pe care l-a menționat acest deputat serios.

Cine este pentru, rog să votăm. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 22.

Domnul Igor Grosu:

22.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 3.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc.

25.

În continuare – domnul Gagauz.

Domnul Fiodor Gagauz:

Da. Mulțumesc.

Bună dimineața, stimați colegi.

Предлагаю снять с повестки дня проект закона №255 от 18 июля текущего года, проект, который предполагает наложение... возложение ответственности на региональный бюджет за возмещение НДС экономическим агентам, осуществляющим деятельность на территории автономии, механизма, который установлен Правительством страны. Эта инициатива нанесет ущерб региональному бюджету. Цифры, плавающие порядка 25%, что крайне негативно отразится на реализации функций региональными властями. Это противоречит действующему законодательству, в том числе и Закону об особом правовом статусе.

Хочу заметить, что консультации по этому законопроекту слушания не проводились, в том числе и с региональными властями. Предлагаю снять с повестки дня, дополнительно обсудить этот законопроект, и вообще снять... отказаться от этой идеи, которая усугубит социально-экономическое положение граждан жителей, проживающих на территории автономии.

Спасибо.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea domnului deputat Gagauz.

Cine este pentru, rog să votați. (*Voce nedeslușită din sală.*)

El vă ascultă mai departe...

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 3. (*Râsete în sală.*)

Domnul Igor Grosu:

Rog, seriozitate.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Domnul Igor Grosu:

25 de voturi.

Vă mulțumesc.

În continuare – domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо, господин Председатель.

Мы вновь возвращаемся к проекту закона об изменении Закона... privind plata pentru poluarea mediului nr. 160.

Дело в том, что мы на прошлом заседании откладывали рассмотрение второго чтения этого закона до проведения слушаний на базе Комиссии по экономике. Эти слушания не состоялись. Указанный проект, тем не менее, не решает вопросов ни экологических, ни экономических, наоборот, усугубляя положение наших производителей. Поэтому предлагаю до исполнения того собственно решения, которое мы приняли о проведении слушаний на базе Комиссии по экономике этот проект №160... din 30 mai из повестки дня исключить. Не горит.

Domnul Igor Grosu:

Așa.

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea înaintată de domnul deputat Reidman.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 3.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

25 de voturi.

Următorul... următoarea propunere – doamna Caraman.

Doamna Diana Caraman:

Уважаемые коллеги, прежде чем прийти конкретно к предложению есть абсолютная необходимость напомнить всем вам, что в предвыборный период и вы, и так-называемый Президент Майя Санду обещала нашим гражданам соблюдать, сохранять, защищать права граждан вне зависимости от этнического, национального, языкового происхождения. Но, тем не менее, в прошлый четверг наша молдавская общественность была шокирована и категорически возмущена видео, на котором врач из РКБ угрожал своей пациентке и расстрелом, и тем, что он ненавидит определенную национальность. В этом отношении в любом цивилизованном государстве и обществе, и в том числе в европейских странах обычно очень четкую реакцию дают государственные органы.

К большому сожалению, в нашей ситуации ни Парламент, ни Президент, ни Правительство никак не отреагировало на нарушение Уголовного кодекса статьи 346 и 155, и до сих пор мы не имеем никакого решения в ситуации, когда эти действия нарушают права граждан Республики Молдова.

Именно поэтому Фракция блока коммунистов и социалистов требует провести слушания и позвать министра здравоохранения, для

того чтобы разъяснить что происходит у нас с этой ситуацией, и какая реакция у нас в Правительство на этот счет. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea doamnei deputate.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 2.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Domnul Igor Grosu:

24.

Vă mulțumesc.

În continuare – doamna Nicolaescu.

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Prin coordonare cu autorul, propunem excluderea de pe ordinea de zi a ședinței de astăzi a proiectului de lege nr. 219 pentru modificarea Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova. Am coordonat. Deci, se solicită amânarea pentru o altă ședință.

Domnul Igor Grosu:

Nr. 219 din 05.07.2023, da?

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei:

Da.

Și nr. 126...

Domnul Igor Grosu:

Pe rând, vă rog. Numai o clipă, doamnă deputată.
Haideti s-o luăm pe rând.

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei:

OK.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,
Supun votului... (*Voce nedeslușită din sală.*)
Dar nu e nevoie... da, e autorul, scuzați, da.
Doamnă Nicolaescu,
În continuare.

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei:

La fel, prin coordonare cu autorul, am discutat și cu domnul ministru Perciun aici, de față, propunem amânarea pentru o altă ședință a proiectului nr. 126 pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova.

Domnul Igor Grosu:

Nr. 126, da?

Voce din sală:

Da.

Domnul Igor Grosu:

Nu-i în... îi în supliment?

Voce din sală:

Nu, îi în ordinea de zi.

Domnul Igor Grosu:

O clipă, vă rog, să-mi notez eu aici. Este și nr. 126.

Vă mulțumesc frumos.

În continuare – doamna Manic.

Doamna Valentina Manic:

Domnule Președinte,

Am propunerea de a include suplimentar la ordinea de zi 3 proiecte, ele sunt conexe, și un proiect de retragere, dar le luăm pe rând.

Deci, proiectul de lege înregistrat cu nr. 264 din 26 iulie 2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de facilitare de împrumut între Republica Moldova și Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei

privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022. Deci, suplimentar, propun proiectul de lege nr. 264 de inclus în ordinea de zi.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea doamnei deputate de completare a ordinii de zi cu proiectul nr. 264 din 26.07.2023.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Zero.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

22.

55 de voturi.

Vă mulțumesc.

Doamna Manic – în continuare.

Doamna Valentina Manic:

Propun completarea ordinii de zi cu proiectul de lege nr. 272 din 27.07.2023, conex la acest proiect pe care l-am votat nr. 264. Este vorba despre proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Acordul de grant dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului propunerea privind completarea ordinii de zi cu proiectul nr. 272 din 27.07.2023.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Zero.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

55.

Vă mulțumesc.

Doamna Manic – în continuare.

Doamna Valentina Manic:

Da. Propun completarea la ordinea de zi cu proiectul de lege pentru ratificarea Acordului... Memorandumului de înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, proiectul nr. 273 din 27.07.2023.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului completarea ordinii de zi cu proiectul nr. 273 din 27.07.2023.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Zero.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

55.

Vă mulțumesc.

Doamna Manic – în continuare.

Doamna Valentina Manic:

Propun de retras din ordinea de zi proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (este vorba despre Legea nr. 176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova – articolul 8, Legea nr. 440/1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor, râurilor și bazinelor de apă), proiectul nr. 174, de examinat la următoarea ședință.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Aceasta-i la solicitarea comisiei, da?

Doamna Valentina Manic:

Da, la solicitarea comisiei.

Domnul Igor Grosu:

Nu e nevoie de vot.

Doamna Valentina Manic:

Nu.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Deci, proiectul nr. 174 sau...

Doamna Valentina Manic:

Da, proiectul nr. 174 de retras pentru următoarea ședință.

Domnul Igor Grosu:

O clipă, vă rog.

Vă mulțumesc.

În continuare – domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Deja, tradițional, am venit pregătiți cu 8 inițiative. Îmi pare rău că niciuna nu a fost susținută, nici cea propusă de colegul Radu Mudreac. Ce folos că mai avem stare de urgență atunci când, având calamități naturale în zona de Nord, au fost aduse pagube agricultorilor, oamenilor de rând, administrațiilor locale și noi nu putem audia Guvernul, ca să înțelegem ce măsuri se întreprind.

Nu putem realiza controlul parlamentar nici în situația în care păcura procurată din banii cetățenilor a fost îngropată – daune ecologice, daune financiare. Nu avem acces la informație nici noi, deputații în plen. Am venit încă suplimentar cu propuneri argumentate, pertinente și pe care chiar cetățenii Republicii Moldova așteaptă să le dezbatem în plen.

Atunci când nici o inițiativă a opoziției nu este primită, nu este aprobată, deja tradițional, boicotăm această ședință și vă lăsăm să mergeți după agendă.

Mersi.

(Deputații din Frațiunea Blocului Comuniștilor și Socialiștilor părăsesc Sala de ședințe.)

Domnul Igor Grosu:

Eu vă invit măcar la intonarea Imnului, la final. *(Rumoare în sală.)* Eu înțeleg, în raport cu noi aveți un sentiment, dar Imnul, totuși, trebuie de onorat, la final. Da, ca oameni serioși, ca om serios. *(Rumoare în sală.)*

Colegi,

Alte propuneri?

În continuare – doamna Coșeru.

Doamna Ina Coșeru:

Da. Bine.

Mulțumesc, domnule Președinte.

Propun retragerea de pe ordinea de zi și transferul pentru altă ședință a proiectului nr. 233, proiectul de lege cu privire la acordarea facilităților fiscale și vamale la importul și livrările de mărfuri și servicii destinate

implementării Proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova”. (*Rumoare în sală.*) Nr. 233. Poate fi în supliment?

Domnul Igor Grosu:

Deci, este la solicitarea autorului, da? Bine.

Mersi.

Și mai era... mai aveți dumneavoastră... sau aceasta era, văd că de 3 ori ați solicitat? Da.

Mersi.

Colegi,

Alte propuneri nu sunt.

În aceste condiții, supun votului ordinea de zi, cu modificările operate.

Rog, atenție.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1, nici nu mai întreb.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

55.

Vă mulțumesc.

Colegi,

Purcedem la ordinea de zi propriu-zisă.

Eu vă rog frumos să începem cu un proiect care nu rabdă amânare, un proiect foarte important care vine să contribuie la securitatea energetică a Republicii Moldova, pe care unii nu o doresc, de atâta și boicotează, **proiectul nr. 243 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea celui de-al cincisprezecelea Amendament, semnat la 30 iunie 2023, la Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru creștere economică durabilă**

ancorată în integrarea europeană, semnat la Chișinău la 28 septembrie 2016. Lectura a doua.

Doamnă Manic,

Vă rog, raportul.

Doamna Valentina Manic:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe, în contextul avizelor prezentate de către comisiile parlamentare, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege pentru ratificarea celui de-al cincisprezecelea Amendament, semnat la 30 iunie 2023, la Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru creștere economică durabilă ancorată în integrarea europeană, semnat la Chișinău la 28 septembrie 2016, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, și comunică următoarele.

Cel de-al cincisprezecelea Amendament include următoarele modificări:

a) stabilirea termenelor și condițiilor privind cea de-a doua contribuție a Guvernului Statelor Unite ale Americii, care acționează prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, aferentă suportului bugetar nerambursabil, ce urmează a fi oferit Guvernului Republicii Moldova, prin intermediul Băncii Mondiale, pentru cofinanțarea Programului Politici de Dezvoltare, în valoare de 76,8 milioane de dolari (după achitarea tuturor taxelor și cheltuielilor operaționale ale Băncii Mondiale);

b) alocarea de resurse suplimentare sub formă de grant în valoare de 220 de milioane de dolari, ce va majora fondurile totale angajate până în prezent, în baza Acordului. Prin urmare, Planul financiar se înlocuiește cu unul nou, conform Tabelului nr. 1 la prezentul Amendament. Suma respectivă va fi debursată, în afara sistemului trezorerial național, întru implementarea proiectelor de investiții în sectorul energetic.

În urma dezbaterii proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe propune adoptarea proiectului de lege în a doua lectură în cadrul sesiunii plenare a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 243 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea celui de-al cincisprezecelea Amendament, semnat la 30 iunie 2023, la Acordul de asistență privind obiectivul de dezvoltare dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statelor Unite ale Americii pentru creștere economică durabilă ancorată în integrarea europeană, semnat la Chișinău la 28 septembrie 2016. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1, clar.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu 56 de voturi, proiectul nr. 243 din 12.07.2023, un proiect care vine să susțină și să consolideze securitatea energetică a Republicii Moldova, este votat în lectura a doua.

Secretariatul,

Vă rog, dacă se poate, să fie adus la mine la semnat și să-l trimitem la promulgare chiar astăzi.

Vă mulțumesc.

Da. Mersi. Este.

Stimați colegi,

Un alt proiect, la fel de important, pe care trebuie să-l dezbatem astăzi, este **proiectul nr. 244 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind construcția podului rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat moldo-ucraineană în zona localităților Cosăuți – Yampil, semnat la Kiev la 12 iunie 2023.**

Prezintă – domnul ministru al infrastructurii și dezvoltării regionale Andrei Spînu.

Vă rog.

Domnul Andrei Spînu – *ministru al infrastructurii și dezvoltării regionale:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind construcția podului rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat moldo-ucraineană în zona localităților Cosăuți – Yampil, semnat la 12 iunie 2023.

Remarc că această inițiativă a fost înaintată autorităților publice centrale din Republica Moldova și Ucraina în anul 2012. Este o inițiativă comună a autorităților publice locale de pe ambele maluri ale Nistrului. În cazul Republicii Moldova, vorbim de Consiliul raional Soroca și, în cazul Ucrainei, vorbim de autoritățile regiunii Vinița, dar și a Organizației Euroregiunea „Dnestr”. Însuși Acordul privind construcția podului a fost semnat de către părți la Kiev, în data de 12 iunie 2023.

Stimați colegi,

Este incredibil că a trebuit să treacă peste 10 ani ca ideea de a avea un pod peste Nistru în zona de nord a țării să ajungă la un Acord semnat în 2023 și sper azi să fie și ratificat de Parlament.

Scopul Acordului este de a asigura, în anii următori, construcția podului rutier transfrontalier, facilitând conexiunea rețelei de drumuri prin partea de est a Republicii Moldova la rețeaua de drumuri trans-europene TEN-T. Mai mult, podul peste Nistru va răspunde necesităților cetățenilor pentru mobilitate și va impulsiona comerțul atât pentru Moldova, cât și pentru Ucraina.

Studiul de fezabilitate, realizat în anul 2018, a arătat că zilnic podul ar putea fi folosit de aproximativ 4600 de autovehicule, pasageri și marfă, iar către anul 2041 se așteaptă o creștere de până la 10200 de autovehicule zilnic.

Republica Moldova trece printr-o fază de transformare și pregătire pentru a fi membră a Uniunii Europene. Această fază prevede, printre alte obiective, și construirea, și modernizarea infrastructurii, element fundamental care va impulsiona dezvoltarea economică și socială a țării noastre.

Acordul interguvernamental cu Ucraina pentru construcția podului peste râul Nistru, împreună cu acceptarea includerii acestuia în rețeaua trans-europeană de transport, înseamnă dezvoltarea economică pe direcția

Ucraina – Republica Moldova – România, România fiind și puntea noastră către Uniunea Europeană.

Costul estimativ al lucrărilor pentru construcția podului propriu-zis, precum și construcția infrastructurii conexe pe teritoriul Ucrainei, va constitui circa 40 de milioane de euro, bani care vor fi acoperiți de Guvernul din Ucraina, iar pentru construcția infrastructurii rutiere conexe, inclusiv a punctului de trecere a frontierei de stat pe teritoriul Republicii Moldova, circa 20 de milioane de euro, bani alocați de către Guvernul Republicii Moldova.

Studiul de fezabilitate din 2018 arată că această investiție se va recupera în maximum 7 ani. Lucrările de construcție a podului urmează a fi finalizate până la sfârșitul anului 2025.

În contextul celor expuse, stimați deputați, rog susținerea acestui proiect.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări?

Cei de la Soroca îs de acord cu proiectul ăsta? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da. După limbajul mimico-gestual, văd că sunteți de acord.

Alte întrebări?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Raportul comisiei – doamna Manic.

Vă rog.

Doamna Valentina Manic:

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind construcția podului rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat moldo-ucraineană în zona localităților Cosăuți – Yampil, semnat la Kiev la 12 iunie 2023, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul propune ratificarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind construcția podului

rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat moldo-ucraineană în zona localităților Cosăuți – Yampil.

Construcția podului va asigura conexiunea rețelei de drumuri prin partea de est a Republicii Moldova la rețeaua de drumuri trans-europene, care va susține necesitățile cetățenilor pentru mobilitate și va facilita comerțul pe piețele interne și internaționale, precum și va spori rolul pe care Republica Moldova îl are în calitate de legătură între statele europene și statele vecine.

Guvernul Ucrainei va asigura finanțarea pentru proiectul tehnic, inclusiv construcția podului propriu-zis, precum și construcția infrastructurii conexe pe teritoriul său, iar Guvernul Republicii Moldova va asigura construcția infrastructurii rutiere conexe de pe teritoriul său. Menționăm că, în conformitate cu prevederile articolului 3 litera b) al Acordului, podul va deveni proprietatea Ucrainei.

Cheltuielile pentru construcția infrastructurii rutiere (drum de acces spre pod) urmează a fi stabilite după efectuarea unui studiu de fezabilitate.

Prin urmare, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de lege în prima și a doua lectură, ca fiind finală.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Coraport – Comisia politică externă și integrare europeană, doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

În urma examinării proiectului de lege, Comisia politică externă și integrare europeană recomandă plenului Parlamentului de a aproba și a adopta acest proiect în prima și a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la coraport?

Întrebări nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 244 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind construcția podului rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat moldo-ucraineană în zona localităților Cosăuți – Yampil, semnat la Kiev la 12 iunie 2023. Lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 35.

Domnul Igor Grosu:

35.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

22.

57.

Vă mulțumesc.

Raportul comisiei conține recomandarea de a vota în două lecturi, a doua și finală. Există acordul? Da?

Voci din sală:

Da. Sigur.

Domnul Igor Grosu:

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua, ca fiind finală, proiectul nr. 244 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind construcția podului rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat

moldo-ucraineană în zona localităților Cosăuți – Yampil, semnat la Kiev la 12 iunie 2023. Lectura a doua și finală.

Rog să votăm.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 35.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

22.

57.

Vă mulțumesc frumos.

Secretariatul,

Vă rog, pregătiți... cred că este gata, pregătiți-l, vă rog, pentru a fi semnat și expediat la promulgare.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Propun să continuăm cu **proiectul nr. 191 din 20.06.2023, proiectul de lege pentru modificarea Legii securității statului nr. 618/1995. Suntem la lectura întâi.**

Prezintă – domnul deputat Andrian Cheptonar.

Vă rog.

Domnul Andrian Cheptonar:

Da. Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de modificare a Legii securității statului nr. 618/1995.

Potrivit articolului 4 din proiectul de lege nr. 420 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, atribuțiile Serviciului au fost expuse într-o formă care depășește cadrul de reglementare actual al conceptului de securitate al statului.

Spre exemplu, noțiunea „Amenințări și pericol deosebit pentru securitatea statului” se regăsește în articolul 4 din Legea securității statului, articol în care sunt enumerate toate acțiunile și activitățile care prezintă pericol deosebit pentru securitatea statului.

Este de menționat că, în atribuțiile Serviciului stipulate în articolul 7 din actuala Lege privind Serviciul de Informații și Securitate, sunt enumerate acțiunile/activitățile care prezintă pericol deosebit pentru securitatea statului într-un mod exhaustiv, precum sunt stabilite în articolul 4 din Legea securității statului.

În această ordine de idei, pentru a evita neconcordanța dintre Legea securității statului nr. 618/1995 și proiectul de lege supus avizării, și a asigura unitatea noțiunilor de referință, considerăm necesară revizuirea Legii securității statului sub aspectul noțiunii de riscuri, amenințări și pericol deosebit pentru securitatea statului, exercițiu în urma căruia urmează a fi stabilite și determinate limitativ și expres atribuțiile organului competent să prevină, descopere și să contracareze acest flagel.

Principalele modificări, pe care le aduce proiectul actului normativ, se referă la noua redacție a articolului 4 din Legea securității statului, cu următorul conținut:

„Pericol deosebit pentru securitatea statului prezintă:

a) schimbarea prin violență a orânduirii constituționale, acțiunile subversive sau orice alte acțiuni care au ca scop înlăturarea prin forță a instituțiilor democratice ale statului, subminarea sau lichidarea prin orice formă a suveranității, independenței sau integrității teritoriale a statului;

b) uzurparea puterii de stat;

c) provocarea urii rasiale, naționale, religioase, sociale, însoțită de violență sau instigări la violență;

d) activitatea ce contribuie, în mod direct sau indirect, la desfășurarea de acțiuni militare împotriva Republicii Moldova, favorizarea ocupării statului de către forțe militare străine, diminuarea capacității de apărare, securității frontierei de stat, aservirea față de o putere străină sau declanșarea războiului, conflictelor armate interne sau internaționale, alte acțiuni violente care subminează existența statului;

e) acțiunile și premisele care favorizează, determină sau pot afecta grav sau iremediabil obiectivele naționale de transport, comunicații, sistemul energetic, sistemele informaționale și de comunicații electronice, pe piața financiar-bancară, în domeniul fiscal, vamal, investițional, în ramurile principale ale economiei Republicii Moldova și relațiile lor externe, și obiectivele de infrastructură critică de importanță strategică pentru securitatea statului;

f) trădarea de patrie, spionajul, activitatea structurii informative ilegale, complotul împotriva Republicii Moldova, culegerea neautorizată de informații, separatismul;

g) amenințările sau incidentele cibernetice asupra rețelelor și sistemelor informatice de interes național;

h) amenințările hibride la adresa statului, exprimate prin acțiuni/inacțiuni la nivel național, regional sau mondial, care afectează reziliența statului, precum și campanii de propagandă sau dezinformare de natură să afecteze ordinea constituțională;

i) sustragerea, contrabanda, producerea, folosirea, transportarea sau păstrarea ilegală de armament, muniții, tehnică de luptă, substanțe explozive, radioactive, otrăvitoare, toxice, droguri, mărfuri strategice, dacă prin aceasta se aduce atingere intereselor de asigurare a securității statului;

j) desfășurarea activității teroriste;

k) corupția, care are ca subiect persoanele cu funcții de demnitate publică sau angajați ai organelor de ocrotire a normelor de drept;

l) influențarea proceselor electorale în scopul promovării propriilor interese de către state străine, entități anticonstituționale sau criminalitatea organizată (ce interesant, uneori se combină toate împreună: și interesele statelor străine, și criminalitatea organizată);

m) gestionarea ilegală, degradarea ori distrugerea resurselor naturale de interes național;

n) activitatea îndreptată spre producerea sau răspândirea unei epidemii sau pandemii;

o) poluarea excesivă, radiologică, chimică sau bacteriologică a mediului;

p) confecționarea sau deținerea ilegală a tehnicii speciale sau a mijloacelor de program pentru interceptarea și/sau accesarea ilegală a comunicațiilor;

r) constituirea de organizații sau grupări ilegale, la nivel național sau internațional, aderarea sau sprijinirea sub orice formă a acestora.”

Articolul 10 se completează cu litera g), cu următorul conținut:

„g) în cazurile stabilite de legislație, coordonează activitatea organelor securității statului prin determinarea anuală a direcțiilor prioritare de activitate, repartizarea sarcinilor, în limita atribuțiilor legale ale acestora, stabilirea informațiilor ce necesită a fi prezentate, precum și evaluarea realizării sarcinilor trasate”.

Stimați colegi,

După votarea unor legi privind Serviciul de Informații și Securitate, acest proiect vine să armonizeze legislația și să prevadă expres domeniile de care Serviciul de Informații și Securitate este responsabil.

Dacă sunt întrebări, vă rog.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la proiect?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Ca o completare, este o lege necesară la acel pachet de 3 legi, pe care noi l-am votat anterior, care ținea de Serviciul de Informații și Securitate.

Raportul comisiei – domnul Lilian Carp, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică.

Vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Stimați colegi,

Așa cum ați menționat, domnule Președinte, cu adevărat, este un proiect de lege care vine să completeze acel pachet de legi privind activitatea Serviciului de Informații și Securitate.

Urmează a fi modificate și alte legi, precum este Regulamentul Parlamentului privind crearea unei Comisii speciale, care va monitoriza activitatea Serviciului de Informații și Securitate, dar acest lucru va fi făcut în următoarea ședință parlamentară.

La acest proiect de lege... comisia a dezbătut acest proiect de lege și, potrivit autorilor, prezenta inițiativă legislativă a fost elaborată pentru a aduce în concordanță a faptelor ce descriu noțiunea de „pericol deosebit pentru securitatea statului” de la articolul 4 al Legii securității statului nr. 618 cu atribuțiile Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, stabilite în noua Lege privind activitatea Serviciului de Informații și Securitate nr. 136, care a fost adoptată de Parlament la 8 iunie 2023.

Proiectul de lege în cauză nu... are drept scop armonizarea legislației naționale la legislația Uniunii Europene, iar implementarea acestuia nu va implica cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat.

Reieșind din cele sus-menționate, comisia, cu votul majorității membrilor săi, se pronunță pentru aprobarea proiectului de lege în cauză de către plenul Parlamentului în lectura întâi.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc. (*Rumoare în sală.*)

Timpul mesei se vede. La unii, timpul mesei a ajuns. La unii, masa îi mai devreme, cum văd eu. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Viața-i ca o masă? Am înțeles.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Rog să revenim.

Stimați colegi,

Rog, atenție.

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 191 din 20.06.2023, proiectul de lege pentru modificarea Legii securității statului nr. 618/1995. Suntem la lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Domnul deputat spune că este.

Rezultatul.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

33.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

21.

54. Într-adevăr, este. **54.**

Mulțumim, domnule deputat.

Lectura întâi a fost.

Mersi.

Stimați colegi,

Propun să continuăm cu **proiectul nr. 232 din 10.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (care vizează implementarea unor considerente conținute în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10/2023 privind controlul constituționalității Partidului Politic „Șor”)**. **Lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Stamate.

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă a unor deputați în Parlament.

Scopul proiectului este de a asigura punerea în aplicare a unui mecanism de prevenție, ce rezultă din declararea neconstituționalității unui partid politic și ajustarea cadrului normativ existent referitor la dizolvarea/lichidarea partidelor politice, urmare a declarării neconstituționalității acestora de către Curtea Constituțională.

Proiectul de lege prevede includerea unor noi restricții în Codul electoral, pe un termen de 3 ani, asupra dreptului de a fi ales, și anume în cazul persoanelor care, la data declarării neconstituționalității partidului politic, au făcut parte din organul executiv și care ocupau funcții electivă din partea partidului politic declarat neconstituțional.

Între prima și a doua lectură, comisia a desfășurat consultări publice cu partidele politice și cu societatea civilă. În cadrul acestor consultări publice au fost evidențiate 3 aspecte importante.

Primul este riscurile eventuale pe care le presupune proiectul în raport cu restrângerea dreptului de a fi ales, garantat de articolul 38 din Constituție, asigurarea respectării principiului stabilității raporturilor electorale, statuat la articolul 11 din Codul electoral, precum și asigurarea respectării principiului proporționalității restricției instituite asupra dreptului de a fi ales în raport cu subiecții vizați de această restricție.

Eu am să mă expun foarte succint pe fiecare dintre acestea, fiindcă sunt importante, au fost discutate pe larg în spațiul public.

Cu referire la primul risc sau prima obiecție, care a fost formulată. În conformitate cu articolul 38 alineatul (3) din Constituție, dreptul de a fi aleși este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii, iar potrivit articolului 72 alineatul (3) litera a) din Constituție, Parlamentul are competența exclusivă să reglementeze, prin lege organică,

sistemul electoral. Remarcăm faptul că unul din elementele esențiale ale statului de drept, în general, și ale sistemului electoral, în special, îl constituie dreptul de vot. Cu toate acestea, dreptul de vot nu face parte din categoria drepturilor absolute.

Iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de asemenea, în jurisprudența sa, reține că drepturile garantate de articolul 3 al Protocolului nr. 1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale nu sunt absolute, admitând că poate fi loc pentru limitări implicite, și statele contractante se bucură de o marjă largă de apreciere în acest domeniu.

Cu referire la cel de-al doilea aspect, în ceea ce privește respectarea principiului stabilității raporturilor electorale, Comisia juridică, având la bază și opinia Comisiei Electorale Centrale, expuse în avizul pe marginea proiectului, menționează că, prin prisma considerentelor expuse de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, a standardelor și recomandărilor internaționale, propunerile de modificare a legislației electorale conținute în articolul I din proiect nu prejudiciază principiile stabilității raporturilor electorale, nefiind vizate elementele fundamentale ale dreptului electoral, precum sistemul electoral și modalitatea de constituire a circumscripțiilor electorale sau a organelor electorale.

Cu privire la cel de-al treilea aspect referitor la critica de proporționalitate a restricției dreptului de a fi ales, comisia menționează despre faptul că, urmare a consultărilor publice, dar și a propunerilor parvenite de la autoritățile publice competente, a fost reexaminată redacția propusă pentru articolul 16 alineatul (2) din Codul electoral. Astfel, în scopul excluderii caracterului potențial disproporționat al normei din lista subiecților vizați de restricția legală în raport cu dreptul de a fi ales, au fost excluși candidații supleanți la funcțiile electivă din partea partidului politic declarat neconstituțional.

În cadrul comisiei au fost examinate și acceptate amendamentele domnului Igor Chiriac și ale doamnei Veronica Roșca referitor la majorarea termenului restricției exercitării dreptului de a fi ales pentru categoriile de persoane prevăzute de la 3 la 5 ani.

De asemenea, țin să menționez că am înregistrat un amendament la acest proiect de lege și a fost acceptat în comisie, prin care am propus ajustarea cadrului legal electoral și conex, astfel încât să fie posibil de constatat fapte de corupere a alegatorilor de către organele electorale și dispunerea anulării înregistrării candidatului sau a concurentului electoral. Or, sancțiunile administrative propuse fortifică caracterul de prevenție a faptelor prejudiciabile ce urmăresc compromiterea principiului democrației alegerilor.

De asemenea, am propus ca să fie modificat Codul penal, în sensul majorării pedepsei în cazul acceptării cu bună știință a finanțării partidului politic din partea unui grup criminal organizat.

De asemenea, s-a propus suplimentarea sau completarea Codului penal cu 2 articole noi: 324¹ și 325¹, prin care se introduc două componente infracționale noi – corupere politică pasivă și, respectiv, corupere politică activă. Este acel aspect pe care îl discutăm noi de foarte, foarte mult timp, așa-numiții traseiști, care pleacă dintr-o... dintr-un partid în altul pentru... sau contra unei... unui beneficiu financiar.

Necesitatea unei astfel de componente pornește de la imperativul de combatere a fenomenului corupției politice a persoanelor care exercită un mandat obținut ca rezultat al alegerilor și urmărește scopul de a instaura o guvernare subordonată intereselor înguste ale unor grupări obscure, fenomen care, prin caracterul său, reprezintă o amenințare pentru instituțiile fundamentale ale statului.

La acest articol ce ține de coruperea politică activă am primit în ultima clipă, astăzi, o propunere de la Ministerul Justiției. Aș vrea să o supun votului separat în plenul Parlamentului ca să putem să... ca să poată fi inclusă în sinteză.

Deci, Ministerul Justiției propune ca la articolul 325¹ „Coruperea politică activă” să fie constituit din 2 alineate: alineatul (1) și alineatul (2). Respectiv, să introducă și răspunderea pentru persoana juridică, nu doar pentru persoana fizică. Respectiv, dau citire, pentru alineatul (1): „Persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6 mii la 10 mii de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”. Iar la alineatul (2): „Persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 10 la 14 de mii de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”.

Respectiv, dacă se susține această propunere, va fi inclusă în sinteza...

Domnul Igor Grosu:

Dar, puteți un pic elabora în ce situații? Vorbim despre cine? Despre o persoană juridică care face o donație în raport cu un partid politic, un candidat electoral sau...?

Doamna Olesea Stamate:

Nu. Deci, este corupere politică, nu este corupere electorală. Coruperea politică activă – atunci când o persoană dintr-un partid politic îi oferă o sumă de bani altei persoane care exercită o funcție electivă, de exemplu, să treacă în partidul său și în această acțiune se demonstrează că este implicat și partidul. Deci, respectiv, și persoana juridică – partidul să poată fi sancționată, nu doar persoana fizică care a oferit.

Domnul Igor Grosu:

Deci, persoană juridică – partidul. Aceasta am vrut să înțeleg.

Doamna Olesea Stamate:

Da, da, partidul. Poate fi fundație, eventual, dar, de regulă, partid.

Domnul Igor Grosu:

O entitate juridică.

Doamna Olesea Stamate:

Da.

Domnul Igor Grosu:

Am înțeles.

Atât?

Doamna Olesea Stamate:

Da. Atât.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Întrebări? Poftim? (*Voci nedeslușite din sală.*) Nu, întrebări dacă sunt la amendamentul pe care...? Nu sunt.

Procedural, deci, noi supunem votului propunerea... ultima propunere care a parvenit?

Doamna Olesea Stamate:

Ar fi bine să supunem votului propunerea... separat și, ulterior, raportul.

Domnul Igor Grosu:

Deci, rugămintea este să mai dați o dată citire, vă rog, pentru stenogramă, modificării la articolul 325¹, care va fi în următoarea redacție.

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Da. Așa.

La alineatul (1): „Persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6 mii la 10 mii de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”. Iar la alineatul (2): „Persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 10 la 14 mii de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate”.

Domnul Igor Grosu:

Doamnă Stamate,

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Da. Pentru procedură vreau să fie înregistrată propunerea respectivă ca și amendament din partea mea, ca să nu apară întrebări.

Domnul Igor Grosu:

Am înțeles.

Stimați colegi,

Am auzit amendamentul cu... prezentat de doamna deputată Stamate la articolul 325¹ cu acele 2 tipuri de sancțiuni, în cazul persoanelor juridice.

Întrebări la amendament nu au fost.

De aceea, supun votului amendamentul doamnei Stamate la articolul 325¹.

Cine...

Puteți vota de aici, că nu...

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1... sectorul nr. 2, adică.

Doamnă Roșca,

Vă rog.

Nu m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

33.

Sectorul nr. 3?

Nu m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

21.

54... 54.

Vă mulțumesc.

Și acum...

Doamna Olesea Stamate:

Supunem votului raportul... propriu-zis proiectul.

Domnul Igor Grosu:

... supunem votului raportul... a fost raportul?

Doamna Olesea Stamate:

Da. Da.

Domnul Igor Grosu:

Vă rog să luați loc.

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 232 din 10.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (care vizează implementarea unor considerente conținute în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10/2023 privind controlul constituționalității Partidului Politic „Șor”). Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Rezultatul, sectorul nr. 2?

Nu m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Sectorul nr. 3?

Nu m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

21.

Cu votul a 54 de deputați, proiectul nr. 232 din 10.07.2023 votat în lectura a doua.

Un proiect necesar, pentru a extirpa acest fenomen, această tumoare coruptă și criminală din politicul Republicii Moldova.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Propun să continuăm cu proiectul nr. 179. Suntem gata?

Proiectul nr. 179 din 12.06.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind actualizarea cadrului normativ aferent funcției publice) (Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public; Legea nr. 155/2011 privind aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice). Suntem la lectura a doua.

Doamnă Voloh, președinta Comisiei administrație publică și dezvoltare regională,

Vă rog.

Doamna Larisa Voloh:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră raportul asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, proiectul nr. 179 din 12.06.2023.

Comisia administrație publică și dezvoltare regională, în contextul avizelor, amendamentelor și propunerilor prezentate, a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege privind actualizarea cadrului normativ aferent funcției publice, care a fost aprobat în prima lectură în ședința plenară din 7 iulie 2023.

De menționat că, în cadrul dezbaterii proiectului pentru lectura a doua, au fost puse în discuție amendamentele înaintate de către deputați, cu modificările și îmbunătățirile acceptate, dar și motivele pentru care unele amendamente sunt respinse, poziția comisiei fiind reflectată în sinteză, parte componentă a prezentului raport. De asemenea, se anexează textul proiectului redactat în baza sintezei.

În contextul celor expuse, comisia sesizată în fond, cu majoritatea de voturi ale membrilor săi, propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de lege nr. 179 din 12 iunie 2023 în a doua lectură.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 179 din 12.06.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind actualizarea cadrului normativ aferent funcției publice) (vorbim de Legea nr. 158/2008 cu privire la

funcția publică și statutul funcționarului public și Legea nr. 155/2011 privind aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice). Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

54.

Vă mulțumesc.

Proiectul nr. 179 din 12.06.2023, în lectura a doua, susținut cu votul a 54 de deputați.

Vă mulțumesc.

Continuăm cu **proiectul nr. 224 din 05.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de grant al Parteneriatului Global pentru Educație (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”), semnat dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, ca Agent de Grant al Parteneriatului Global pentru Educație, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Manic.

Vă rog.

Doamna Valentina Manic:

Stimați colegi,

Domnule Președinte,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de grant al Parteneriatului Global pentru Educație dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, ca Agent de Grant al Parteneriatului Global pentru Educație, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Președintele Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Acordul de grant presupune oferirea de către Parteneriatul Global pentru Educație a resurselor financiare, sub formă de grant, în sumă de 4,8 milioane de dolari, pentru complementarea finanțării Proiectului Băncii Mondiale „Îmbunătățirea calității educației”.

Acordul de grant va fi implementat în perioada anilor 2023–2027, iar implementarea acestuia nu prevede cheltuieli din bugetul de stat.

În urma dezbaterii proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majorității membrilor săi, propune adoptarea proiectului de lege în a doua lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Până ne pregătim pentru procedura de vot...

Sistemul ăsta al nostru fermecat electronic are de gând azi să lucreze sau... măcar ultima zi? Totuși, e sfârșit de sesiune, așa, să ne impresioneze cu ceva. (*Voci nedeslușite din sală.*)

La sistem azi nu-i zi de ședință? Ar trebui de spus. El azi se odihnește. Că tot am dat o groază de bani, măcar...

Voce din sală:

E în opoziție și sistemul.

Domnul Igor Grosu:

E în opoziție și sistemul? Am înțeles.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 224 din 05.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de grant al Parteneriatului Global pentru Educație (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, ca Agent de Grant al Parteneriatului Global pentru Educație, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

Cu 54 de voturi, proiectul nr. 224 din 05.07.2023 susținut în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Continuăm cu proiectul... cu un alt proiect de grant... Acord de grant, vorbim de **proiectul nr. 225 din 05.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de grant al Fondului fiduciar cu donatori multipli al Parteneriatului pentru învățarea timpurie (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”), semnat dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în calitate de administrator al Parteneriatului pentru învățarea timpurie, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Manic.

Vă rog.

Doamna Valentina Manic:

Stimați deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de grant al Fondului fiduciar cu donatori multipli al Parteneriatului pentru învățarea timpurie dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în calitate de administrator, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de Președintele Republicii Moldova, și informează următoarele.

Reiterăm că proiectul de lege propune ratificarea Acordului de grant în suportul implementării Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Dezvoltare și Reconstrucție.

Pentru lectura a doua, la proiectul de lege propus examinării nu au parvenit amendamente. Proiectul de lege redactat, în corespundere cu rigorile tehnicii legislative, este prezentat în anexa la prezentul raport.

Urmare a examinării, Comisia economie, buget și finanțe, cu vot majoritar, propune adoptarea proiectului de lege nr. 225 din 05.07.2023 în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 225 din 05.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de grant al Fondului fiduciar cu donatori multipli al Parteneriatului pentru învățarea timpurie dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în calitate de administrator al Proiectului „Îmbunătățirea calității educației”, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023. Suntem la lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Ei și data trecută au fost 34. Da?

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

21.

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 225 din 05.07.2023 susținut în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Următorul proiect de Acord este proiectul **nr. 226 din 05.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației”) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023. Lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Manic.

Înțeleg că este conex cu celălalt nr. 225.

Vă rog.

Doamna Valentina Manic:

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, și comunică următoarele.

Acordul de împrumut menționat este un acord interstatal și prevede contractarea unui împrumut de stat extern în valoare de 36,5 milioane de euro și 10 milioane de dolari SUA (partea concesională – în calitate de grant) pentru implementarea Proiectului „Îmbunătățirea calității educației”.

În urma dezbaterii proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majorității membrilor săi, propune adoptarea proiectul de lege în a doua lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Mulțumim.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 226 din 05.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut (Proiectul „Îmbunătățirea calității educației) dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la Chișinău la 30 iunie 2023. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

Cu 55 de voturi, proiectul nr. 226 din 05.07.2023 susținut în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Următorul proiect propus atenției dumneavoastră este **proiectul nr. 152 din 24.05.2023, proiectul de lege cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Voloh, Comisia administrație publică și dezvoltare regională.

Doamna Larisa Voloh:

Comisia administrație publică și dezvoltare regională, la ședința ei din 26 iulie 2023, a examinat proiectul de lege nr. 152 din 24.05.2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale, inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului din 8 iunie curent și prevede realizarea unuia dintre obiectivele prioritare ale Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023–2030, și anume cel de reformare a administrației publice locale.

Prin urmare, procesul inițiat de modernizare a administrației publice vine să asigure o dezvoltare a unui sistem administrativ eficient, bazat pe autorități publice locale puternice, competente și responsabile, capabile să furnizeze servicii publice accesibile și de calitate pentru cetățeni, corespunzător așteptărilor și bunăstării întregii comunități.

Respectiv, pentru fortificarea capacității administrației publice locale și consolidarea instituțională și financiară a autorităților locale, se impune necesitatea instituirii unui cadru normativ adecvat.

Astfel, proiectul de lege are drept scop crearea cadrului normativ necesar procesului de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și prevede condițiile de bază și procedurile clare care să conducă la formarea unor unități administrativ teritoriale fiabile. În acest sens, sunt stabilite competențele autorităților administrației publice centrale și locale, cât și formele de susținere din partea autorităților administrației publice centrale a procesului de amalgamare voluntară în vederea consolidării sistemului administrației publice locale și creșterea capacităților sale funcționale și instituționale.

Informăm că pentru respectarea transparenței în procesul decizional, proiectul de lege a fost supus procedurilor de consultare publică, organizate de comisia permanentă sesizată în fond prin intermediul a patru runde de consultări ale autorităților administrației publice locale, desfășurate la nivel de țară ulterior aprobării acestuia în prima lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Inițiativa legislativă a fost consultată și la etapa elaborării acesteia în cadrul Platformei de comunicare „Accelerarea reformei administrației publice în Republica Moldova”, instituită în cadrul comisiei permanente, cu participarea Congresului Autorităților Locale din Republica Moldova, experților din domeniu, experților independenți, reprezentanților din organizațiile neguvernamentale – societatea civilă, mediului academic, actualilor deputați în Parlamentul Republicii Moldova, deputaților din alte legislaturi, părților interesate.

Având în vedere, de fapt, cele menționate, subliniem că proiectul de lege este avizat pozitiv de comisiile permanente, iar propunerile și obiecțiile expuse de către Direcția generală juridică sunt acceptate în majoritate, respectiv și amendamentele înaintate de către deputați fiind susținute integral.

Reieșind din cele expuse, comisia sesizată în fond, cu votul majorității membrilor ei, propune Parlamentului spre adoptare în lectura a doua proiectul de lege nr. 152 din 24.05.2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 152 din 24.05.2023, proiectul de lege cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale. Suntem la lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

Cu 54 de voturi, proiectul nr. 152 din 24.05.2023, proiectul de lege cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale, este votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Colegi,

Propun să continuăm cu **proiectul nr. 260 din 19.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (care vizează reforma sistemului de asistență socială „Restart”). Suntem la lectura întâi.**

Prezintă – domnul ministru al muncii și protecției sociale Alexei Buzu.

Vă rog.

Domnul Alexei Buzu – ministru al muncii și protecției sociale:

Stimate domnule Președinte,

Stimate deputate,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de lege nr. 260 pentru modificarea unor acte normative, care se referă la reforma sistemului de asistență socială „Restart”.

În intervenția mea, mă voi referi la trei aspecte de bază: care au fost motivele care au determinat necesitatea acestei reforme, care este scopul și obiectivele acestei reforme și care este esența modificărilor legislative dezbătute în Parlament.

Necesitatea acestei reforme a fost determinată de trei cauze principale.

În primul rând, constatăm că sistemul de asistență socială s-a dovedit a fi cronic incapabil de a lupta cu sărăcia și marginalizarea în Republica Moldova. Datele din ultimii 5 ani arată că intervențiile din sistemul de asistență socială reduc, în cel mai bun caz, sărăcia, în special sărăcia în rândul copiilor cu doar cinci puncte procentuale. La modul structural, sistemul de asistență socială nu identifică toate persoanele și familiile aflate în situații dificile, nu le recunoaște toate nevoile de bază și nu este în stare să le ofere o intervenție adecvată.

În al doilea rând, constatăm că modul în care este organizat și administrat sistemul în prezent determină inegalități foarte pronunțate în

profil teritorial. Avem raioane în Republica Moldova, în care ponderea beneficiarilor de ajutor social sau de APRA este de trei ori mai mare decât media pe țară, și avem raioane în Republica Moldova, unde ponderea beneficiarilor este de două ori mai mică. Avem raioane care sunt pustii, din perspectiva prezenței serviciilor sociale, și avem doar câteva raioane care, în mare parte, cu intervenția organizațiilor societății civile sau a donatorilor, au reușit să construiască și să administreze servicii calitative.

A treia nevoie, care a determinat această reformă, este că noi încercăm să ne pregătim, la modul cel mai serios, de procesul de aderare în Uniunea Europeană. Atunci când Moldova va avea acces la fonduri de preaderare, trebuie să pregătim sistemul, din perspectiva instituțională și administrativă, să putem implementa proiecte ambițioase la nivel de țară. Experiența altor țări ne arată că acest lucru trebuie să-l începem cât mai curând posibil.

Prin intermediul acestei reforme, ne propunem patru obiective de bază.

În primul rând, dorim să îmbunătățim accesul la serviciile sociale, în special să reducem inegalitățile din profil teritorial sub aspectul la câteva servicii de bază. Aceasta se va asigura printr-un mecanism de finanțare clar, printr-un management adecvat și o planificare riguroasă pe termen mediu și lung.

Al doilea obiectiv, pe care ni-l propunem, este să creștem calitatea serviciilor sociale. Acesta se va realiza prin introducerea unor standarde clare de calitate, unui mecanism de asigurare a calității și a performanței în sistem. Totodată, prin intermediul acestei reforme, ne propunem să creștem calitatea persoanelor care lucrează în acest sistem, să introducem un mecanism de salarizare care este bazat pe calificare și pe performanță, să introducem mult mai multe programe de acreditare și formare profesională atât la nivel inițial, cât și cea continuă.

Și, nu în ultimul rând, vrem să îmbunătățim eficiența și să reducem fraudă din sistem. Vom introduce sisteme informaționale integrate, care ne vor permite să monitorizăm parcursul beneficiarilor în sistemul nostru, și vom introduce o platformă unică de acces la ajutoare sociale, compensații pentru cetățeni.

Prin acest pachet de legi, ne propunem să modificăm 19 legi. În primul rând, ne referim la preluarea atribuției în domeniul de asistență socială de la autoritatea publică de nivelul al doilea la minister. Mai departe, ne propunem să restructurăm cadrul instituțional, vom crea agenții regionale de asistență socială, cât și structuri teritoriale de asistență socială la nivel de raion. Agențiile vor funcționa ca un organ strategic de planificare, coordonare, monitorizare și evaluare, inclusiv a managementului resurselor umane și acel financiar din regiune, iar structurile teritoriale de asistență

socială vor asigura organizarea și furnizarea asistenței sociale la nivel de raion și vor fi responsabile de organizarea și livrarea serviciilor sociale.

Totodată, prin pachetul de legi, vom reglementa mai clar rolul Ministerului Muncii și Protecției Sociale în acest domeniu. Acesta va fi fondator al agențiilor teritoriale, va asigura finanțarea și baza materială pentru agențiile teritoriale de asigurare... de asistență socială, va coordona și va evalua activitatea acestora. Totodată, ministerul va fi responsabil de planificarea procesului de inserție în muncă, dezvoltarea profesională și atestarea persoanelor care activează în sistemul de asistență socială.

Totodată, prin pachetul de legi, ne propunem să reorganizăm modul de finanțare în domeniul de asistență socială, în special ne referim la transferuri cu destinație generală, care finanțau până acum, în mare parte, activitățile din asistența socială la nivel de raion. Vom reorganiza Fondul de susținere socială a populației. Acesta... în mare parte, cheltuielile din acest Fond vor fi finanțate din bugetul de stat, să ne asigurăm de o finanțare adecvată, previzibilă, an de an. Și ne propunem să reorganizăm Agenția Națională de Asistență Socială în Agenția de Gestiune a Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă.

Pachetul de legi, în mare parte, va intra în vigoare cu data de 1 ianuarie 2024, excepție fiind intrarea în vigoare la 1 octombrie în anul curent a prevederilor ce ne permit crearea agențiilor teritoriale de asistență socială.

Totodată, ne propunem să lucrăm la procese și regulamente, care vor definitiva formarea profesională, un nou cadru de asigurare a calității serviciilor, evaluarea necesităților de asistență socială în fiecare raion și elaborarea planurilor de dezvoltare și investiții în acest domeniu, elaborarea sistemelor informaționale în domeniul protecției copiilor și a serviciilor sociale.

Acestea fiind spuse, vă mulțumesc mult.

Solicit suportul dumneavoastră.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Trecem la sesiunea de întrebări.

Prima întrebare – doamna Racu.

Doamna Ana Racu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule ministru Buzu,

Bine ați venit în forul Parlamentului Republicii Moldova!

Vă mulțumesc pentru prezentarea holistică, exhaustivă a unui proces atât de complex, cu foarte multe așteptări. Eu știu că, până la venirea dumneavoastră aici, au fost nenumărate întrevederi organizate în diferite

localități ale țării, au fost discuții, ați căutat formule ca să adaptați lucrurile așa încât să aducem asistenta socială cât mai aproape de beneficiar.

Am două întrebări. Una legată de faptul că Fondul de susținere socială a populației va fi suportul direct de la bugetul de stat, asta în... dacă ați putea să ne explicați pentru cei care ne ascultă. După mine, este un proces mai facilitat pentru a susține populația.

A doua întrebare ține de competențele Agenției Naționale de Asistență Socială. Din câte am citit și din câte ați prezentat dumneavoastră, deduc: este o extindere a responsabilităților pe care această agenție urmează să le aibă. Asta înseamnă că profilul serviciilor prestate către mai multe categorii sociale din țara noastră va fi revizuit. Agenția și-a arătat eficiența în gestiunea crizei refugiaților, gestionând mai multe procese și servicii. Acum, dacă ați putea să ne deschideți un pic paranteza, pentru ca să înțeleagă și cei care ne aud, cât efort și ce rezultate sunt așteptate?

Domnul Alexei Buzu:

Stimată doamnă deputată,

Vă mulțumesc foarte mult.

Cu privire la prima întrebare. În ultimii ani, acest Fond s-a dovedit a avea această asimetrie, prin care sursele de venit nu erau stabile, dar costurile pentru serviciile și prestațiile pe care le asigură erau foarte bine definite în buget. Am avut situația când nu se acumulau fonduri și noi nu am putut... spre exemplu, să asigurăm o finanțare la timp a pachetului minim de servicii, în special ne referim la asistenții personali.

Pentru a nu admite asemenea situații în viitor, propunerea noastră este ca la tot pachetul de servicii să fie asigurată finanțarea din bugetul de stat, iar din resursele Fondului de susținere a populației să fie în continuare finanțate doar 2 elemente și ne referim la cantinele sociale, care sunt finanțate dintr-o taxă care este aplicată la oficiile de curs valutar, și repatrierea corpurilor neînsuflețite.

Cu privire la a doua întrebare a dumneavoastră. Ceea ce vom face noi este că vom crea agenții teritoriale de asistență socială, iar Agenția Națională va fi reformată, scopul căreia va fi, în mod special, asigurarea unui management mult mai bun pentru serviciile sociale cu specializare înaltă.

În al doilea rând, această agenție va fi responsabilă de procesul de dezinstituționalizare. Această agenție va putea procura servicii sociale, iarăși, doar în cazul în care vorbim de servicii cu specializare înaltă de la prestatori publici sau privați și, eventual, vă putea implementa alte programe de asistență socială.

În discuțiile noastre cu Ministerul Finanțelor, am decis de comun acord că toate programele de asistență externă vor fi finanțate prin intermediul bugetului de stat. Până la momentul de față, toate programele, pe care le aveam în care partenerii noștri de dezvoltare veneau cu contribuții

financiare, veneau prin intermediul acestui fond. Începând cu anul 2024, toate sursele vor trece în bugetul de stat.

Totodată, dacă îmi permiteți, noi acum la minister lucrăm la un nou cadru de performanță la nivel de fiecare raion și fiecare regiune. Vor fi introduși indicatori de performanțe și ținte în legătură cu 4 aspecte de bază.

În primul rând, vorbim de indicatori de... cu privire la accesul la serviciile sociale.

În al doilea rând, vorbim de indicatori care se vor referi la calitatea serviciului.

În al treilea rând, vom avea indicatori care țin de structura de costuri, reducerea fraudei.

Și, nu în ultimul rând, vorbim de calitatea și competențele persoanelor care sunt implicate în domeniul de asistență socială.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Doamna Racu – a doua întrebare.

Doamna Ana Racu:

Mersi, domnule Președinte.

Dacă ați putea să ne spuneți, domnule ministru, cum procesul de reformă... ce implicare va avea la nivel de personal, mă refer aici la „firul ierbii”, la asistenții sociali? Eu am văzut nenumărate întrevederi, am văzut că au avut posibilitate să se expună. Bănuiesc că procesul a fost interactiv și s-a luat în considerare toate necesitățile care există în domeniul serviciilor prestate de asistenții sociali. Mă interesează aici inclusiv dacă sunt preconizate și pregătiri, instruirii și angajări? Ce ar însemna pentru un asistent social totalitatea inițiativelor și reformelor inițiate?

Domnul Alexei Buzu:

Da. Vă mulțumesc mult.

Deci, noi acum lucrăm pentru prima dată în Republica Moldova la un cadru de formare profesională. Cum am spus, pachetul de legi propune acest lucru. Ca și în multe alte domenii, cum ar fi sistemul de educație, sistemul de sănătate, vom introduce grade de formare profesională, pentru a încuraja persoanele care dau dovadă de performanță, de integritate, care își îmbunătățesc capacitățile profesionale, să le încurajăm să rămână în sistem și să dea dovadă în continuare de loialitate pentru beneficiarii lor.

Noi elaborăm un proces foarte clar, prin care vom încerca să anticipăm și să analizăm nevoia de formare profesională. Spre exemplu, până la sfârșitul anului, vom testa și vom înțelege care este nivelul de pregătire în

cea ce privește competențele digitale, pentru că noi introducem mai multe programe, mai multe sisteme informaționale și vrem să înțelegem dacă colegii noștri din prima linie au competențele de bază și unde, într-adevăr, putem să redirecționăm acest efort de formare profesională.

Totodată, împreună cu partenerii noștri de dezvoltare, am reușit să mobilizăm resurse pentru ca pentru fiecare asistent social să procurăm câte un calculator, alte dotări tehnice la nivel de agenții teritoriale, pentru ca să ne asigurăm că munca lor devine mai calitativă și au suportul necesar din partea ministerelor, iarăși, pentru a crește calitatea intervențiilor lor.

Noi planificăm ca, până la sfârșitul anului, să avem acest model de formare profesională. În fiecare agenție teritorială vor fi desemnate, cel puțin, două persoane care vor fi responsabile să livreze și să gestioneze acest proces.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Următoarea întrebare – domnul Vartanean.

Domnul Gaik Vartanean:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Mi se pare că în acest proiect de lege lipsește informația și, probabil, intenția pentru un pachet minim social garantat achitat din bugetul de stat care ar avea la bază principiul solidarității sociale, pentru ca toți cetățenii să aibă dreptul la un venit minim garantat ca formă de asistență socială în condițiile în care, din diferite motive, nu au surse de venit sau nu sunt prinși în alte sisteme de protecție socială: pensie de dizabilitate, indemnizație etc.

Totodată, pachetul minim social garantat și condițiile de acordare a acestuia ca formă de asistență socială, conform bunelor practici de protecție socială europene, este unul dintre cele mai importante programe de promovare a incluziunii sociale și de combatere a sărăciei.

Mi se pare că reglementarea acestui aspect, pachetul minim social garantat, și acest... în acest proiect de lege este esențial. Întrebarea mea este: de ce este... nu este reglementat acest... prin această lege pachetul minim social garantat, inclusiv pentru populația din municipiul Chișinău, cel mai mare oraș?

Mulțumesc.

Domnul Alexei Buzu:

Mulțumesc.

Doar o precizare. În proiectul de lege, vorbim de un pachet de bază. În modificările pe care noi le propunem, sunt specificate care sunt criteriile în baza cărora Guvernul va decide care este acest pachet. La momentul de față, noi vorbim de 5 servicii, este vorba de: echipa mobilă, serviciul de îngrijire socială la domiciliu, asistența parentală profesionistă, asistența personală și pachetul de suport pentru familii.

Chișinăul... municipiul Chișinău nu a fost inclus în reformă, pentru că noi, în primul rând, vorbim de autoritățile publice locale de nivelul al doilea pentru care asistența socială este finanțată prin transferul cu destinație generală. Toate intervențiile de asistență socială la nivel de municipiul Chișinău și Unitatea Teritorial Administrativă Găgăuzia sunt finanțate din propriile resurse. De aceea, la această etapă am considerat că ne concentrăm, în primul rând, pe restul teritoriului Republicii Moldova.

Dar vreau să vă asigur că noi, pentru toți cetățenii, indiferent de faptul în care unitate administrativă se află, avem și politici naționale cu privire la compensații, pensii ș.a.m.d., care noi nu facem o distincție pozitivă sau negativă în acest sens. Deci, pentru municipiul Chișinău și Unitatea Teritorial Administrativă Găgăuzia, sistemul de asistență socială va rămâne neschimbat.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumim.

A doua întrebare – domnul Vartanean.

Domnul Gaik Vartanean:

Nu am a doua întrebare.

Dacă îmi permiteți, voi veni cu amendamente la proiectul de lege la a doua...

Domnul Igor Grosu:

Sigur.

Domnul Gaik Vartanean:

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Mersi mult.

În continuare – doamna Liliana Grosu.

Doamna Liliana Grosu:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Vă mulțumim, domnule Buzu, pentru prezentarea acestui concept de reformă.

Știu că s-a lucrat foarte mult atât în minister, cât și în Parlament, pentru elaborarea unui... unei reforme complexe a unui sistem foarte important pentru societate, și anume sistemul protecției sociale.

Totodată, salut faptul că reforma este orientată atât spre asigurarea calității și accesibilității serviciilor pentru toți cetățenii Republicii Moldova în egală măsură, dar este de apreciat și faptul că această reformă este orientată și spre fortificarea și consolidarea resursei umane din acest sistem. Este mare nevoie de a avea grijă de această resursă.

În acest context, vreau să vă întreb despre faptul dacă, în urma reformei, vor fi reduceri de personal din sistemul de protecție socială? Pentru că știu că această reformă a fost consultată cu angajații din sistem, dar, probabil, unele lucruri nu au fost înțelese corect și din teritoriu apar anumite îngrijorări de la cei care lucrează în sistemul protecției sociale. Îngrijorarea ține de faptul că pot rămâne fără muncă... fără serviciu.

Domnul Alexei Buzu:

Stimată doamnă deputată,

Vă mulțumesc mult pentru întrebare.

Dacă îmi permiteți, și eu vreau să apreciez munca colegilor noștri din prima linie. Ei au avut 3 ani extrem de dificili, au luptat pentru beneficiarii lor în timpul pandemiei, în timpul crizei refugiaților, în timpul crizei energetice și ei au rămas loiali beneficiarilor, și s-au luptat pentru interesele lor. Eu le rămân extrem de mult recunoscător.

Această reformă nu va crea reduceri în sistem. Noi ne interesăm să consolidăm sistemul, de asta și denumirea reformei a fost „Restart”, să-l restartăm, să-l consolidăm, să-l facem mai bun. Aveți asigurarea mea că toate persoanele care lucrează, toți cei care își fac treaba onest, toți cei care doresc să devină mai buni și să presteze servicii mai calitative pentru beneficiarii lor vor rămâne în sistem. Reforma noastră nu are scop reducerea personalului, pentru a crea anumite economii sau... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Mersi mult.

Domnul Igor Grosu:

Doamnă deputată,

A doua întrebare.

Doamna Liliana Grosu:

Tot foarte tehnică. Ați vorbit despre faptul că această reformă presupune apariția unor structuri noi – Agenția teritorială de asistență socială. Dacă puteți să ne oferiți mai multe detalii despre câte agenții vor fi create și care sunt criteriile pentru a localiza teritorial aceste agenții?

Domnul Alexei Buzu:

Da. Vă mulțumesc mult.

În esență, direcțiile care sunt acum, care gestionează la nivel de raion procesul de asistență socială, acestea vor fi transformate în structuri teritoriale de asistență socială, fără personalitate juridică. Iar la nivelul... în dependență de regiune, vor fi, spre exemplu, la nivel de 2... 3, 4 raioane, vor fi create acele agenții teritoriale de asistență socială. După cum am spus, agențiile vor avea scopul de a gestiona, planifica intervențiile și programele pe asistența socială, iar structurile teritoriale la nivel de raion vor avea misiunea de a presta aceste servicii, a înțelege care sunt nevoile beneficiarilor din raion. Deci, în esență, niciun serviciu, care este existent, în niciun raion nu va pleca, nu va fi închis, el va fi analizat și va fi încadrat într-un proces de îmbunătățire, consolidare și extindere.

La momentul actual, suntem încă în proces de definitivare a numărului exact, fie că vom crea 9 sau 10 agenții, în regiunea de nord – 4 cu sedii la... în regiunea de nord – 4 agenții, în regiunea de centru – 3 agenții și în regiunea de sud – 3 agenții. Dar acum suntem în proces de a finaliza acest lucru. Ne consultăm și cu Cancelaria de Stat. Criteriul de bază este legat de numărul de populație, inclusiv numărul de beneficiari. Cu anumite excepții, încercăm să avem un număr similar. Plus, să vedem care este infrastructura de servicii sociale la nivel regional și raional, ca să înțelegem cum mai bine acestea pot fi integrate, pentru ca să putem crea servicii mai extinse.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Următoarea întrebare – doamna Novac.

Doamna Larisa Novac:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule ministru,

Eu vreau să zic că la acest proiect de lege s-a muncit și o să confirm ceea ce-au zis și colegii mei, s-a muncit foarte mult, s-a depus foarte mult efort. Este un proiect vast. Vreau să aduc aprecieri tuturor colegilor din minister, dar și din Parlament, pentru munca depusă, pentru că s-au consolidat eforturile și avem un produs foarte bun.

La acest proiect de lege s-a comunicat și oamenii cunosc, în teritoriu, că va fi o reformă a asistenței sociale. Oamenii își doresc servicii de asistență socială mai extinse și mai calitative. Atunci când mergem în sate, solicitarea de asistenți personali este din ce în ce mai mare. Cunoașteți acest lucru și dumneavoastră.

Vreau să vă întreb, prin prisma acestui proiect de lege: dacă va fi extins, ca număr, acest serviciu și dacă vom reuși să atragem resurse financiare pentru serviciul de asistență personală la nivel local?

Mersi.

Domnul Alexei Buzu:

Stimată doamnă deputată,

Vă mulțumesc foarte mult.

Eu cred că noi, în cadrul ministerului, și colegii din Parlament ne-am străduit ca în proces de elaborare să fim cât mai deschiși. Este o reformă complicată și noi am depus maxim efort să consultăm și să înțelegem opinia și perspectiva a câtor mai multe părți interesate. Vreau să vă comunic că noi am avut 8 runde de consultări. Noi am contabilizat că aproximativ 1050 de persoane au participat. Noi am avut consultări la nivel național, inclusiv cu asistenții sociali, cu cei care lucrează la nivel de raion, și am primit, am examinat aproximativ 178 de recomandări în tot acest proces. Cu siguranță că mai departe trebuie să depunem și mai multe eforturi, să comunicăm, să explicăm, să convingem.

Cu privire la asistenții sociali, pe termen scurt, ceea ce face această reformă este că va scoate orice incertitudine cu privire la finanțarea acestui serviciu. Acesta este primul lucru.

În al doilea rând, noi o să încercăm să evaluăm criteriile pentru care asistenții sociali... asistenții personali au fost finanțați și detașați în fiecare raion, pentru că avem o inegalitate destul de pronunțată. În unele raioane avem doar 40% din solicitări pentru care a fost acceptat un asistent personal, în alte raioane mai mult și vrem să înțelegem dacă acest proces a fost unul obiectiv, adecvat. Cu siguranță, noi, până la sfârșitul anului, în fiecare raion, vom face o analiză a necesităților de asistență socială. Această analiză va sta în bază la acel plan de dezvoltare și de investiție pe 3 ani. Cu siguranță, dacă vom identifica că există o nevoie reală de asistență personală, noi vom prioritiza resursele pe care le avem în disponibilitate, să creăm aceste servicii.

Și, da, în acest an, cu sprijinul colegilor de la UNICEF, noi am reușit să mobilizăm resurse, inclusiv din exterior, pentru a susține acest serviciu. Am reușit să susținem introducerea a peste 900 de asistenți personali noi în raioanele Republicii Moldova. Suntem, în continuare, în discuție cu partenerii noștri de dezvoltare. În luna iunie am fost la Bruxelles, am vorbit cu Comisarul pe afaceri sociale și muncă, i-am explicat această reformă și am căzut de acord că vom beneficia inclusiv de suportul lor.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Doamnă Novac,

A doua întrebare.

Doamna Larisa Novac:

Mulțumesc.

Domnule ministru,

A doua întrebare, cumva, poate sună mai mult a îngrijorări, cred eu, care sunt, cumva, fondate. La nivelul unor consilii raionale, se creează deficite de buget, pentru ca, ulterior, ministerul de resort să preia aceste direcții cu deficite.

Spuneți-ne, vă rog, dacă, cumva, acest subiect este legat de termenul de intrare în vigoare a prezentei legi? Și dacă acest subiect, care este pe agenda acelor de la consiliile raionale, este și pe agenda ministerului, aceasta cumva va afecta implementarea reformei pe care urmează să o facem de la 1 ianuarie?

Mersi.

Domnul Alexei Buzu:

Vă mulțumesc mult.

Faptul că, în mare parte, toate prevederile intră în vigoare la data de 1 ianuarie, neutralizează aceste îngrijorări. Ele puteau să se materializeze, într-adevăr, dacă toate aceste prevederi intrau în vigoare mai înainte, spre exemplu, la 1 septembrie sau 1 octombrie. Deci, toate consiliile raionale vor închide anul financiar, iar, începând cu 1 ianuarie, orice cheltuială pe care ei și-o vor asuma sau... deci, va fi pe contul lor. Din 1 ianuarie, sistemul este finanțat din bugetul de stat prin gestionarea și implicarea directă a ministerului și a agențiilor teritoriale. Dar, cu siguranță, într-o reformă atât de complicată tot timpul sunt riscuri. Noi încercăm să le înțelegem, să le analizăm și să venim cu contingente necesare.

Doamna Larisa Novac:

Mersi.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Alte întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Raportul comisiei – domnul Belii, vicepreședinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Vă rog.

Domnul Adrian Belii:

Stimate domnule Președinte,

Dragi colegi,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de lege nr. 260 din 19 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative,

înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, și informează despre următoarele.

Principalele modificări se referă la:

- instituirea agențiilor teritoriale de asistență socială (ATAS) cu structuri teritoriale de asistență socială;

- de asemenea, preluarea atribuției în domeniul asistenței sociale de la APL de nivelul II către ATAS care vor fi formate;

- reglementarea rolului Ministerului Muncii și Protecției Sociale în organizarea activității agențiilor teritoriale de asistență socială;

- instituirea unor măsuri de dezvoltare profesională și consolidarea competențelor profesionale a personalului din domeniul asistenței sociale, prin reglementarea modului de conferire a gradelor de calificare profesională.

De asemenea, comisia a examinat prevederile acestui proiect de lege care în continuare vizează reorganizarea modului de finanțare a domeniului de asistență socială, reorganizarea Fondului de susținere a populației și reorganizarea Agenției Naționale de Asistență Socială în Agenția de Gestiune a Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă.

Respectiv, cu majoritatea de voturi ale membrilor săi prezenți în ședință (6 voturi – „pentru”, 1 vot – „împotriva” și 1 – „abținere” de la vot), comisia propune aprobarea proiectului de lege în prima lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Domnul Adrian Belii:

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 260 din 19.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (este vorba de reforma sectorului de asistență socială „Restart”). Lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

21.

Cu votul a 54 de deputați, proiectul nr. 260 din 19.07.2023 votat în prima lectură.

Vă mulțumesc.

Continuăm, stimați colegi, cu **proiectul nr. 259 din 19.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la colaborarea în domeniul protecției muncii, încheiat la Moscova la 9 decembrie 1994. Lectura întâi.**

Prezintă – domnul ministru al muncii și protecției sociale Alexei Buzu.

Vă rog. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Doamnă secretar de stat,

Vă rog.

Mă iertați. În distribuția muncii are loc... da, da, da, „gender balance”.

Vă rog.

Doamna Corina Ajder – secretar de stat al Ministerului Muncii și Protecției Sociale:

Mulțumim mult, domnule Președinte.

Stimați deputați,

Prezentul proiect prevede denunțarea Acordului cu privire la colaborarea în domeniul protecției muncii. Este un Acord semnat în anul 1994 la Moscova și prevede o cooperare destul de tehnică, prevede schimbul de informații în materie de interes comun, sprijinirea contactelor regulate între autoritățile de stat și cooperarea în cadrul unor standarde comune CSI în domeniul sănătății și securității în muncă.

De la aprobarea... adoptarea acestui Acord, Republica Moldova s-a alăturat unor standarde la nivel global în domeniul sănătății și securității la locul de muncă. Avem și Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 155 privind securitatea și sănătatea în muncă, precum și

Convenția nr. 184 privind sănătatea și securitatea în muncă în agricultură. De asemenea, au fost transpuse 23 de directive ale Uniunii Europene în domeniul sănătății și securității în muncă. Aceasta este direcția pe care vrem s-o urmăm. Prin urmare, nu este necesară această cooperare în cadrul Acordului CSI cu privire la protecția în domeniul muncii.

Vreau să utilizez această ocazie pentru a clarifica anumite informații apărute în spațiul public. Acest Acord nu are niciun efect, nu se răsfrânge asupra recunoașterii actelor de studii între Republica Moldova și Federația Rusă. În acest sens, există alt acord bilateral. Respectiv, nu va avea nici un impact negativ asupra cetățenilor Republicii Moldova în acest sens.

În acest context, rog susținerea acestui proiect.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la proiect?

Domnule Vartanean,

Vă rog.

Domnul Gaik Vartanean:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Spuneți, vă rog, dar care alte state din CSI au denunțat acest Acord?

Doamna Corina Ajder:

Încă o dată, vă rog.

Domnul Gaik Vartanean:

Care alte state din CSI au denunțat acest Acord?

Doamna Corina Ajder:

Trebuie să verific. Pot reveni la dumneavoastră cu o informație.

Domnul Gaik Vartanean:

Ucraina a denunțat?

Doamna Corina Ajder:

Alte state din CSI?

Domnul Gaik Vartanean:

Da. Ucraina a denunțat?

Doamna Corina Ajder:

Din câte știu, Ucraina nu participă. Dar din nou, noi vorbim despre Republica Moldova.

Domnul Gaik Vartanean:

Este... este semnătura Ucrainei.

Doamna Corina Ajder:

Suntem reprezentanți ai Republicii Moldova.

Mersi.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Alte întrebări?

Alte întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Doamna Corina Ajder:

Mersi.

Domnul Igor Grosu:

Raportul Comisiei politice externe – doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană, în conformitate cu funcțiile și atribuțiile sale, a examinat prezentul proiect de lege și constată următoarele.

Denunțarea Acordului cu privire la colaborarea în domeniul protecției muncii se operează în temeiul Convenției de la Viena privind dreptul tratatelor și al Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

De asemenea, potrivit articolului 11 al Acordului, fiecare din părți poate anunța despre intenția sa și de a ieși din Acord, pe calea înștiințării, în scris, a depozitarului, cu nu mai puțin de 6 luni până la expirarea perioadei corespunzătoare.

În contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și al angajamentului de a armoniza cadrul normativ național cu legislația Uniunii Europene, Acordul cu privire la colaborarea în domeniul protecției muncii, încheiat în cadrul CSI, își pierde actualitatea și devine inoportun pentru Republica Moldova.

Ca urmare, se constată irelevantă continuarea activităților în cadrul Acordului respectiv.

Astfel, Comisia politică externă și integrare europeană propune Parlamentului a adopta prezentul proiect de lege în cadrul ședinței plenare de astăzi în prima și a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raportul comisiei?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 259 din 19.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la colaborarea în domeniul protecției muncii, încheiat la Moscova la 9 decembrie 1994. Suntem la lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 22... 33, rectific. (*Râde.*)

Domnul Igor Grosu:

Pentru sectorul nr. 2, vă rog, răspunsul, nu pentru nr. 3.

Cât?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

33.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

21.

54.

Cu votul a 54 de deputați, proiectul nr. 259 din 19.07.2023 votat în prima lectură.

Raportul comisiei conține recomandarea pentru două lecturi. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Susținem, da?

Vă mulțumesc.

Rog să ne pregătim pentru votul în a doua lectură.

Stimați colegi,

Supun votului în a doua lectură proiectul nr. 259 din 19.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la colaborarea în domeniul protecției muncii, încheiat la Moscova la 9 decembrie 1994. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 54 de deputați, proiectul nr. 259 din 19.07.2023 votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Următorul proiect propus atenției dumneavoastră este **proiectul nr. 258 din 19.07.2023, proiectul de lege privind performanța energetică a clădirilor. Suntem la lectura întâi.**

Prezintă – domnul ministru al energiei Victor Parlicov.

Vă rog.

Domnul Victor Parlicov – ministru al energiei:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de lege privind modificarea... performanța energetică a clădirilor.

Peste 50 la sută din toată energia, pe care o consumăm în Republica Moldova, se consumă în clădiri. În Republica Moldova, avem un consum de circa 2–3 ori mai mare de energie pentru a întreține un metru pătrat de clădiri, în comparație cu țările Uniunii Europene. Având în vedere că pentru întreținerea acestor clădiri importăm resurse, resursele sunt de import, achităm compensații și o bună parte din aceste compensații nu reprezintă altceva decât subvenționarea unor pierderi în aceste clădiri. Atunci... în Uniunea Europeană, la acest capitol, au fost făcute demersuri de mai multă vreme, există o Directivă dedicată pe acest subiect legat de performanța energetică a clădirilor, pe care acest proiect de lege își propune... să transpună această Directivă.

În esență, în ce constă acest proiect și ce prevede legea? În primul rând, toate clădirile urmează a fi certificate din punct de vedere al performanței energetice. Asta înseamnă că fiecare clădire, exact așa cum sunt produsele cu impact energetic major, știți clasele A, B, C, D de eficiență energetică, exact așa și fiecare clădire va trebui să obțină un certificat, care va fi... bun, estimativ deocamdată costul lui nu-i... eu deja anticipez unele întrebări... estimativ costul unui certificat de acest gen ar fi circa 50 de euro. Deci, el nu este imposibil de obținut, dar asta ar indica deodată care sunt consumurile de energie pentru întreținerea acestei clădiri și, respectiv, estimativ care ar fi costurile ulterioare de întreținere a acestei clădiri.

Respectiv, odată cu certificarea, acest... să spunem, certificat urmează a fi utilizat în mai multe sensuri. Urmează, în primul rând, a fi această informație făcută publică, deci, ea urmează a fi afișată la imobil. În al doilea rând, pentru tranzacțiile cu imobil, utilizarea acestui certificat, informarea celui care procură un imobil... da, o clădire cu privire la clasa de eficiență energetică a acesteia va fi obligatorie. La fel, mecanismul prevede... un instrument de monitorizare și verificare a acestor certificate și o inspecție periodică a sistemelor de încălzire și climatizare în clădirile mari, pentru ca să verificăm și... să spunem, să fim siguri că acest certificat sau consumurile reale și performanța acestor sisteme termice și de ventilare continuă să corespundă standardelor, pentru care a fost emis certificatul.

La fel, este un lucru important, pentru toate clădirile, vor fi instituite standarde cu privire la amenajarea locurilor de parcare și reîncărcare pentru automobile electrice. Deci, ne mișcăm, asta vine să susțină și cealaltă dimensiune despre care vorbeam, de circa... dacă peste 50 la sută din energie noi consumăm în clădiri, peste 35 la sută este consumul în transport. Atunci această lege, transpunând Directiva, vine să oblige blocurile noi și clădirile noi, nu neapărat rezidențiale, și rezidențiale, și non-rezidențiale, cu privire la amenajarea locurilor de încărcare a automobilelor electrice și standardele minime ale acestora.

Pentru clădirile actuale, asta va fi un... spunem așa, un... o analiză la ce nivel se află performanța energetică a clădirii la moment, iar, treptat, cerințele față de această performanță energetică vor crește. Respectiv, asta,

la fel, va fi un stimulent pentru ca blocurile rezidențiale, clădirile nerezidențiale să facă investiții în sporirea acestei performanțe energetice. Iar pentru clădirile noi se instituie deja, deci, tu nu vei putea construi o clădire, dacă ea nu va corespunde, la nivel de proiect încă și la nivel de realizare după asta efectiv, unor standarde minime de performanță energetică. Asta este inclusiv pentru a crește numărul de clădiri care sunt cu consumul aproape de zero de energie, conform Directivei, și să reducem expunerea noastră atât la pierderile de energie, importul de resurse și costurile aferente acestora.

În general, acest proiect vine... să spunem așa, să facă legătura între transpunerea unei obligații și a unei Directive europene cu viața de zi cu zi a oamenilor, noi o facem ca să plătim mai puțin, să trăim în condiții mai confortabile, să avem facturi mai mici și utilizăm pentru asta un instrument, care deja a fost dezvoltat de Uniunea Europeană, și nu trebuie să inventăm roata de la zero, deja avem un standard la care să ne raportăm.

Astea fiind spuse, rog susținerea acestui proiect.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări?

Prima întrebare – domnul Trubca.

Domnul Alexandr Trubca:

Mersi, domnule ministru, pentru prezentare.

Dumneavoastră ați menționat despre obligativitatea certificării energetice a clădirilor. Or, din discuții cu mai mulți reprezentanți, în special ai APL-urilor, care trebuiau să aplice la proiectul de eficiență energetică, spuneau că există un deficit destul de mare pe piață a specialiștilor certificați, care să poată să facă aceste audituri energetice, și plus costul lor destul de înalt.

Acum întrebarea mea: cum asta se pliază pe această obligativitate și care o să fie instrumentele pe care o să le facă ministerul pentru a crește gradul de accesibilitate față de astfel de servicii?

Mersi.

Domnul Victor Parlicov:

Vă mulțumesc frumos pentru întrebare.

Într-adevăr, la moment, și piața... în primul rând, trebuie să facem diferență între piața de audituri energetice și ceea ce ține de certificatul de

performanță energetică, sunt două lucruri puțin diferite, deși sunt legate între ele.

În primul rând, pentru a facilita în special pentru autoritățile publice locale, deja este dezvoltat în Republica Moldova un sistem informațional complex, sistem de management energetic... sistem informațional de management energetic, în care au fost, deja, incluse peste 4 mii de clădiri publice, dacă nu greșesc, chiar 5 mii, pentru care se va face în mod automat această, să spunem așa, actualizare a consumurilor. Iar eliberarea certificatelor pentru care va fi mai mult sau mai puțin automatizată, ea va fi... să spunem așa, costurile și viteza, cu care ele vor fi certificate, vor fi reduse la maximum.

În al doilea rând, aceasta vizează doar clădirile publice la moment. La moment, circa peste 4 mii de clădiri, cu certitudine, dar cred că sunt chiar și la 5 mii, deja, sunt introduse în acea bază de date.

Treptat, în acea bază de date, noi vrem să includem și clădirile nepublice la... în baza consumurilor lor per clădire, totale, pentru că vă dați seama că nu la nivel de fiecare apartament se va elibera acest certificat, dar per bloc. Atunci, noi suntem siguri și aceasta încercăm să facem, utilizând tehnologiile informaționale, să reducem: a) volumul de muncă necesar pentru această certificare; b) costurile acestei certificări; c) să creștem viteza cu care acest lucru poate fi făcut.

Aceasta... vă mulțumesc frumos pentru întrebare, pentru că noi anticipam că va fi întrebarea legată de costuri. Acest sistem informațional ne va permite să reducem la maximum acest lucru.

Domnul Igor Grosu:

Domnule Trubca,

A doua întrebare?

Mulțumim.

Domnul Șpac.

Domnul Ion Șpac:

Domnule ministru,

E o întrebare în privința... ați spus, ceea ce e legat de locurile pentru mașinile electrice de încărcare. Din câte cunosc, la moment, noi nu avem o legislație care să spună expres care este cota-parte de locuri de parcuri în privința construcțiilor noi, locuri locative și nu numai, chiar și administrative, și de orice nivel. Cred că ar trebui să conlucrați un pic mai în ansamblu această problemă, pentru că atâta timp cât nu avem expres o cotă-parte a numărului de parcuri, noi nu putem vorbi de o cotă-parte de locuri de încărcare. Aceasta așa, ca o sugestie mai degrabă, decât ca o întrebare.

Domnul Victor Parlicov:

Mersi frumos.

Într-adevăr, noi vom lua în calcul. Unicul lucru ce vreau să spun este că aici sunt... această lege vizează atât obligativitatea pentru viitor, în primul rând, obligativitatea de amenajare a asemenea locuri și, doi, niște standarde minime pentru aceste locuri, care îi puterea de conexiune, că nu se consideră loc de alimentare a transportului, nu știu, o priză de 3 kilowați, așa, adică... se vorbește de niște standarde.

Acum, ca procent, ele deja nu se stabilesc în lege, ele urmează a fi stabilite în actele normative sublegislative.

Aici, da, într-adevăr, vă mulțumesc, vom lucra. Aceasta, în primul rând, va fi în colaborare cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, acolo se va aborda această problemă.

Mersi.

Domnul Igor Grosu:

A doua întrebare, domnule Șpac? Nu.

Mulțumim.

Următoarea întrebare – doamna Coșeru.

Doamna Ina Coșeru:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Mersi mult, domnule ministru, pentru proiectul de lege prezentat.

Noi vrem să vedem mai multe proiecte de acest gen aici, în Parlament. Să nu discutăm doar despre procurarea gazului sau a curentului electric, dar să trecem și la politici adevărate de decarbonizare a sectorului economic. Aceasta, în primul rând, înseamnă facturi mai mici. Să nu ne plângem că nu avem energie în țară, dar să stăm cu geamurile deschise de la Nord până la Sud, să ne învățăm să practicăm alt mod de viață, care presupune eficiența energetică, care, într-adevăr, are să ne reducă consumul de energie pe care îl avem astăzi în țară.

Dumneavoastră spuneți corect că 50% din energie sunt în sectorul rezidențial. Noi cu toții, deja, începem să înțelegem că peste 70% de emisii cu efect de seră vin din sectorul energetic. Politicile de eficiență energetică și regenerabile sunt extrem de importante ca să ne adaptăm la aceste procese. Să nu ne plângem aici, în Parlament, că e grindină sau că-s calamități naturale, dar să facem și ceva în realitate ca să putem să diminuăm aceste procese pe care le vedem în toată Europa.

Întrebarea mea ține de dinamizarea procesului de eficiență energetică. Deci, cum se planifică... Ministerul Energiei, ca să avem mai multe clădiri certificate de acest gen? Pentru că atunci când mergem în Europa, vedem

clădirile certificate cu aceste marcaje de eficiență energetică. Ne bucurăm când un bloc consumă mai puțină energie și este mai pregătit în acest sens.

Vă mulțumesc.

Domnul Victor Parlicov:

Doamnă deputată,

Vă mulțumesc frumos pentru întrebare.

Aici sunt două chestii. La prima, aș vrea să spun că noi mai avem astăzi... vom mai prezenta un proiect tot legat de decarbonizare și vom avea ocazia să mai discutăm o dată la acest capitol.

Dar, doi, în tot ce ține de viteza cu care să ne mișcăm pe implementarea proiectelor de eficiență energetică, aici ține mai curând nu de aprobarea propriu-zisă a legii, cât de crearea instrumentelor financiare. Or, în acest sens, noi anume aceasta acum construim. Deci, fosta Agenție de eficiență energetică, cu suportul dumneavoastră în Parlament, a fost redefinită ca instituție publică și vrem să o creăm, de fapt, în calitate de instrument financiar, în mare parte, pentru a finanța acele proiecte, pentru a lansa ceea ce am vorbit anterior: și Fondul rezidențial de eficiență energetică în Republica Moldova, și investiții în eficiența energetică a clădirilor publice prin mecanismul „Super ESCO”.

Adică sunt... viteza de implementare a acestor proiecte vizează mai mult structura finanțării și crearea acestor fonduri, acestor instrumente de investiții, decât propriu-zis doar legea. Legea aceasta nu va fi suficientă în sine, de aceasta și trebuie să muncim pe celelalte dimensiuni.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Mai aveți... încă o întrebare?

A doua întrebare – doamna Coșeru.

Doamna Ina Coșeru:

Da. Vă mulțumesc.

A doua întrebare ține de acele instrumente, pe care le promovați, care vor contribui la eficiența energetică. Ministerul Energiei lucrează la „Casa verde”, la „Voucher verde” ș.a.m.d. Dar dacă puteți să ne spuneți, așa, în cât timp noi putem să ne bucurăm de aceste instrumente?

Mulțumesc.

Domnul Victor Parlicov:

Vă mulțumesc.

Foarte bună întrebare.

Da, este exact ceea la ce m-am referit. Deci, aceste instrumente financiare sunt, de fapt, cruciale pentru a da viteză acestor investiții. Și, să spunem așa, calendarul pe care ni l-am propus este ca, până la sfârșitul acestui an, să definim conceptele, deci, produsele, inclusiv să discutăm... deja am pornit discuțiile cu sectorul bancar, cu modelul de investiții, prin cine noi facem aceste investiții, că va fi prin operatorii de energie termică sau că va fi prin condominii, sau prin cine vor fi realizate aceste investiții propriu-zis, ca, spre sfârșitul acestui an, să avem un produs financiar agreat cu băncile, cu piața financiară, pe care să-l lansăm anul viitor și, anul viitor, deja să pornim cu zecile de clădiri în acest proces.

Mă refer, la moment, la clădirile multietajate, pentru că eu sunt absolut convins că pentru clădirile individuale lucrul va merge și mai repede. Acolo băncile deja sunt adaptate, ei deja au produse bancare adaptate pentru această categorie de clienți.

Așa că, eu cred că focusul nostru principal sau provocarea cea mai mare sunt anume clădirile multietajate, pe aceasta lucrăm. Dar clădirile individuale, eu sunt sigur că oricâți bani nu vom da la subvenții, se vor epuiza foarte, foarte repede, pentru că eu simt un apetit pentru aceste investiții la nivel individual.

Mersi.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumim.

Apetitul îi mare și interesul îi mare pentru acest domeniu.

Alte întrebări nu sunt.

Domnule ministru,

Vă rugăm să luați loc.

Raportul comisiei – doamna Manic.

Vă rog.

Doamna Valentina Manic:

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege privind performanța energetică a clădirilor nr. 258 din 19 iulie 2023, înaintat de către Guvernul Republicii Moldova, și vă comunicăm următoarele.

Proiectul de lege are drept scop crearea cadrului juridic necesar pentru promovarea îmbunătățirii performanței energetice a clădirilor, ținând cont de condițiile climaterice, de cerințele privind climatul interior și de raportul cost-eficiență, inclusiv prin implementarea documentelor de politici publice și a măsurilor de îmbunătățire a performanței energetice a clădirilor, prin stabilirea cerințelor minime de performanță energetică și realizarea certificării performanței energetice a clădirilor, precum și prin asigurarea

informării proprietarilor/administratorilor/gestionarilor clădirilor care... sau a potențialilor cumpărători/locatari privind nivelul de performanță energetică a clădirilor.

Aprobarea proiectului de lege va necesita cheltuieli financiare și alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat.

Pentru asigurarea implementării corespunzătoare a proiectului de lege, sunt necesare modificări ale cadrului normativ. Totodată, în contextul adoptării proiectului de lege, Guvernul, în termen de 6 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege și va asigura elaborarea actelor normative și a reglementărilor tehnice în construcții necesare pentru implementarea prezentei legi.

Prin urmare, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului examinarea și aprobarea proiectului de lege nr. 258 din 19 iulie 2023 în prima lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 258 din 19.07.2023, proiectul de lege privind performanța energetică a clădirilor. Lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 54 de deputați, proiectul nr. 258 din 19.07.2023 votat în prima lectură.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Se anunță o pauză până la ora 14.00.

Vă mulțumesc.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Igor Grosu:

Vă rog să vă ocupați locurile.

Stimați colegi,

Cu permisiunea dumneavoastră, continuăm.

Propun să continuăm cu **proiectul nr. 266 din 26.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, semnat la Moscova la 13 martie 1992, și a Protocolului privind introducerea completărilor și modificărilor în Acordul privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, semnat la Moscova la 20 iunie 2000. Suntem în lectura întâi.**

Îl invit la tribuna centrală pe domnul ministru al dezvoltării economice și digitalizării Dumitru Alaiba.

Vă rog.

Domnul Dumitru Alaiba – vicepremier, ministru al dezvoltării economice și digitalizării:

Bună ziua.

Stimați colegi,

După cum bine știți, suntem într-un proces amplu de revizuire a tuturor acordurilor semnate pe platforma CSI din... prin prisma compatibilității cu obiectivele noastre de integrare europeană și, de asemenea, prin prisma, în general, a aplicabilității și a actualității acestora.

Prezentul proiect propune denunțarea unui acord din domeniul infrastructurii calității. Proiectul dat este o măsură care rezultă din angajamentele asumate de către Republica Moldova în procesul de aplicare a Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

În acest context, urmare a implementării capitolului 3 titlul V „Comerțul și aspectele legate de comerț” din Acordul de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, Republica Moldova a asigurat în mod progresiv conformitatea politicii interne cu obiectivele Uniunii Europene în domeniile de reglementări tehnice, standarde, metrologie, acreditare, evaluarea conformității ș.a. Ca urmare, sistemul implementat de Republica Moldova în standardizare, metrologie, acreditare și evaluarea conformității deja diferă esențial de sistemele țărilor CSI.

O să vă mai menționez că, în conformitate cu datele prezentate de către instituția publică Institutul Național de Metrologie, pe perioada anilor 2019–2022, nu au fost recunoscute rezultatele încercărilor în scopul aprobării de model efectuate de către țările membre ale actualului Acord. Ca urmare, nu au fost eliberate certificate de recunoaștere. Respectiv, denunțarea acestui Acord nu implică nici o consecință economică asupra domeniului privat, asupra antreprenorilor din Republica Moldova.

Totodată, o oportunitate pentru diminuarea cheltuielilor financiare menționate este încheierea și revizuirea acordurilor bilaterale relevante, adică în continuare putem să cooperăm cu statele membre ale CSI pe bază de... pe bază bilaterală.

Aceasta a fost esența pe scurt a prezentului Acord.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la domnul ministru... la domnul vicepremier?

Scuzați, vă rog.

Întrebări? (*Voci nedeslușite din sală.*)

Vă mulțumim.

Vă rog să luați loc. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog, întrebări la temă, la proiect.

Doamna Gherman – raportul comisiei.

Doamna Doina Gherman:

Vă mulțumesc.

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

În urma examinării prezentului proiect, Comisia politică externă și integrare europeană propune Parlamentului adoptarea proiectului în prima și a doua lectură în cadrul ședinței plenare de astăzi.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt... Întrebări nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 266 din 26.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, semnat la Moscova la 13 martie 1992, și a Protocolului privind introducerea completărilor și modificărilor în Acordul privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, semnat la Moscova la 20 iunie 2000. Lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

55 de voturi. Proiectul nr. 266 din 26.07.2023 votat în prima lectură.

Raportul comisiei conține recomandarea de a vota în a doua lectură.

Există disponibilitate?

Voci din sală:

Da.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim frumos.

În condiția exprimării acordului de a supune votului în a doua lectură, rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 266 din 26.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, semnat la Moscova la 13 martie 1992, și a Protocolului privind introducerea completărilor și modificărilor în Acordul privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, semnat la Moscova la 20 iunie 2000. Lectura a doua.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 266 din 26.07.2023 susținut în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Următorul proiect propus atenției dumneavoastră este **proiectul nr. 247 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la susținerea și dezvoltarea micului antreprenariat în statele membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 17 ianuarie 1997. Lectura întâi.**

Prezintă – domnul Dumitru Alaiba, vicepremier, ministru al dezvoltării economice și digitalizării.

Vă rog.

Domnul Dumitru Alaiba:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

O argumentare analogică precedentului proiect. Actualul proiect pentru denunțarea Acordului cu privire la susținerea și dezvoltarea micului antreprenoriat în statele membre ale CSI se propune a fi denunțat. Cu referire la necesitatea denunțării, vă pot comunica următoarele, succint.

În contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană, de asemenea, în vederea angajamentelor... realizării angajamentelor asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere, dar și alte acte... acorduri internaționale, și anume de a menține și a armoniza cadrul normativ național cu legislația Uniunii Europene, menționăm că Acordul actual, care se propune a fi denunțat, conține prevederi ce constituie impedimente clare în procesul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu cea a Uniunii Europene.

Doar câteva exemple. În articolul 2 este, de exemplu, prevăzut armonizarea... angajamentul, pe care și l-a asumat Republica Moldova în cadrul acestui Acord, de a armoniza baza normativă și de drept care reglementează activitatea micului antreprenoriat, or, noi facem același lucru pe platforma Uniunii Europene și în procesul de aderare spre Uniunea Europeană; de a crea unele sisteme naționale compatibile și un sistem unic interstatal de asigurare informațională și consultanță a micului antreprenoriat – încă o dată, acestea sunt procese, în cadrul cărora ne orientăm spre Uniunea Europeană, și nu spre CSI; susținerea creării infrastructurilor interstatală și națională de susținere a micului antreprenoriat analogic și multe, multe altele.

Astfel, consideram că prevederile acestui Acord de... pentru... Acordul cu privire la susținerea și dezvoltarea micului antreprenoriat în statele membre ale CSI nu corespunde realităților actuale, este... prevederile acestea sunt învechite moral și nu mai sunt aplicabile părților. Respectiv, se propune ca actualul Acord să fie denunțat.

Proiectul programului a fost avizat de către toate autoritățile relevante și răspunsul este unanim.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la proiect?

Nu sunt.

Domnule ministru,

Vă rog să luați loc.

Raportul comisiei – doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană a examinat prezentul proiect de lege.

Propune Parlamentului adoptarea în prima și a doua lectură în cadrul ședinței plenare de astăzi.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 247 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la susținerea și dezvoltarea micului antreprenoriat în statele membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 17 ianuarie 1997. Lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu 55 de voturi, proiectul nr. 247 din 12.07.2023 susținut în prima lectură.

Comisia recomandă votul în prima și a doua lectură.

Există disponibilitatea pentru votul în a doua lectură? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Mulțumesc.

În condițiile acordului și disponibilității de a vota în lectura a doua, rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 247 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului cu privire la susținerea și dezvoltarea micului antreprenoriat în statele membre ale Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 17 ianuarie 1997. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 247 din 12.07.2023 votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Propun să continuăm cu **proiectul nr. 242 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (care vizează reglementarea relațiilor dintre asociații/fondatorii societăților comerciale). Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Manic.

Doamna Valentina Manic:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (reglementarea relațiilor dintre asociații/fondatorii societăților comerciale) și informează despre următoarele.

Pentru lectura a doua, Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege în contextul amendamentelor propuse de doamna Manic Valentina, deputată în Parlamentul Republicii Moldova, și obiecțiilor expuse

în avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Rezultatul examinării propunerilor și obiecțiilor înaintate este reflectat în tabela de sinteză, parte integrală a raportului... integrantă a raportului.

Urmare a examinării, Comisia economie, buget și finanțe, cu vot majoritar, propune adoptarea proiectului de lege nr. 242 din 12 iulie 2023 în a doua lectură.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raportul comisiei?

Întrebări nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 242 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (care vizează reglementarea relațiilor dintre asociații/fondatorii societăților comerciale). Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 242 din 12.07.2023 susținut în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Continuăm cu **proiectul nr. 264 din 26.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului... corect am spus?... Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Acordul de facilitare de împrumut dintre Republica Moldova, Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022.**

Prezintă – domnul Ion Gumene, secretar de stat, Ministerul
Finanțelor.

Vă rog.

Domnul Ion Gumene – *secretar de stat al Ministerului Finanțelor*:

Mulțumesc.

Bună ziua.

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului la Acordul de facilitare de împrumut dintre Republica Moldova, Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova.

La data de 14 iunie 2023, Parlamentul European și Consiliul Europei au adoptat o decizie de a majora valoarea asistenței macrofinanciare pentru Republica Moldova cu 145 de milioane de euro.

Obiectivul acestei asistențe este de a depăși constrângerile de finanțare, de a acoperi necesitățile bugetare și de a ajuta Republica Moldova să depășească vulnerabilitățile externe, sprijinind stabilirea economică și programul de reforme al Guvernului.

Addendumul în cauză se referă... de fapt, trebuie să menționez că urmează încă două acorduri, toate se referă la asistența macrofinanciară.

Aceasta este partea de împrumut, partea de împrumut de 100 de milioane, care va fi alocată în două tranșe egale a câte 50 de milioane, corespunzător cu condiționalitățile pe care noi urmează să le îndeplinim. Deci, sunt împreună 13 acțiuni, 6 acțiuni preconizate a fi realizate până în luna septembrie, astfel încât să avem prima tranșă debursată în luna septembrie, și 7 acțiuni care urmează a fi realizate până la finele lunii noiembrie, ca să avem debursată a doua tranșă în luna decembrie.

Asistența macrofinanciară va facilita redresarea economică prin promovarea unui set de politici și va permite avansarea reformelor instituționale și de guvernanță în sectorul energetic, statul de drept, climatul de afaceri, administrația publică, piața forței de muncă.

Condițiile în cauză sunt alinate la condiționalitățile din programele de suport bugetar cu FMI, cu Banca Mondială și cu Uniunea Europeană anterioară. Condițiile financiare prevăzute în Addendum sunt aceleași ca și în Acordul de bază, adică maturitatea de 15 ani și rata dobânzii aplicată pentru fiecare tranșă care depinde de costul la care se va împrumuta Comisia Europeană pe piața financiară internațională la momentul solicitării debursării.

Volumul majorat al asistenței macrofinanciare este inclus deja în bugetul de stat și contribuie deja la finanțarea priorităților de dezvoltare ale Guvernului.

Prin urmare, rog susținerea acestui proiect.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la proiect?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Raportul comisiei – doamna Manic.

Doamna Valentina Manic:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Acordul de facilitare de împrumut dintre Republica Moldova, Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Addendumul la Acordul de facilitare de împrumut dintre Republica Moldova, Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova prevede majorarea sumei Acordului de facilitare de împrumut, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022 și ratificat prin Legea nr. 191/2022, cu o sumă suplimentară împrumutului de 100 de milioane de euro, în două tranșe egale a câte 50 de milioane de euro, ținându-se cont de toate prevederile acestuia.

Condițiile financiare pentru Addendumul la Acordul de facilitare de împrumut vizat sunt aceleași ca la Acordul de facilitare de împrumut inițial, și anume maturitatea maximă de 15 ani, cu rambursarea integrală a sumei împrumutului la expirarea maturității. Rata dobânzii aplicată pentru fiecare tranșă va depinde de costul la care se va împrumuta Comisia Europeană pe piața financiară internațională. Cheltuielile aferente deservirii împrumutului respectiv se vor efectua din bugetul de stat.

Addendumul are drept scop finanțarea implementării reformelor de politici în domenii, precum: energetica, statul de drept, climatul de afaceri, piața forței de muncă. Îndeplinirea reformelor de politici va avea loc în conformitate cu Matricea de politici, care prevede 13 acțiuni, dintre care 6 acțiuni sunt preconizate spre realizare în vederea debursării tranșei

suplimentare nr. 1, iar pentru a putea debursa tranșa suplimentară nr. 2, se vor implementa 7 acțiuni.

În urma dezbaterii proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majorității membrilor săi, propune aprobarea și adoptarea proiectului de lege în prima și a doua lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Coraport – doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană propune Parlamentului a adopta prezentul proiect de lege în prima și, dacă nu sunt obiecții, în a doua lectură în cadrul ședinței plenare de astăzi.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la coraport?

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 264 din 26.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Acordul de facilitare de împrumut dintre Republica Moldova, Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022. Lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 264 din 26.07.2023 votat în prima lectură.

Comisiile au recomandat votul în două lecturi.

Există disponibilitate pentru a vota în două lecturi? (*Voci nedeslușite din sală.*)

Susținere totală.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 264 din 26.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Acordul de facilitate de împrumut dintre Republica Moldova, Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

22.

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 264 din 26.07.2023 votat în lectura a doua.

Continuăm cu **proiectul nr. 272 din 27.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la**

Acordul de grant dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iulie... iunie 2022.

Prezintă – domnul Ion Gumene, secretar de stat, Ministerul Finanțelor.

Vă rog.

Domnul Ion Gumene:

Mulțumesc.

Prezint atenției dumneavoastră proiectul legii pentru ratificarea Addendumului la Acordul de grant dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova.

De fapt, este partea de grant a aceluși suport suplimentar de 145 de milioane... în valoare de 45 de milioane care urmează a fi debursat în 2 tranșe egale. Condițiile debursării... condiționalitățile și condițiile debursării sunt exact aceleași ca și la partea de împrumut. Nu știu dacă mai am ce adăuga în plus.

Rog susținerea dumneavoastră.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la proiect?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Raportul comisiei – doamna Manic.

Doamna Valentina Manic:

Da. La fel, este conex proiectul de lege și raportul este același.

De aceea, în urma dezbaterii proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majorității membrilor săi, propune adoptarea și... aprobarea și adoptarea proiectului de lege în prima și a doua lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Vă mulțumesc.

Coraport – doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Da. La fel, și Comisia politică externă și integrare europeană susține.

Propune Parlamentului, în prima și a doua lectură, aprobarea prezentului proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Întrebări la coraport?

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 272 din 27.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Acordul de grant dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022. Suntem în lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 272 din 27.07.2023, în lectura a doua... în lectura întâi votat.

Ambele comisii au recomandat votul în două lecturi.

Există disponibilitatea din partea onoraților deputați?

N-aud. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Unanim.

În condițiile unanimității, rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 272 din 27.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Acordul de grant dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 272 din 27.07.2023 votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Continuăm cu **proiectul nr. 273 din 27.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Memorandumul de înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022.**

Prezintă – domnul Ion Gumene, secretar de stat, Ministerul Finanțelor.

Vă rog.

Domnul Ion Gumene:

Mulțumesc.

Se prezintă atenției dumneavoastră proiectul legii pentru ratificarea Addendumului la Memorandumul de înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie anul curent.

În principiu, ăsta-i un Acord-cadru, în baza căruia au fost încheiate celelalte două, pe care le-am prezentat anterior: Acordul de împrumut și Acordul de grant. E un Acord care conține suma, condiționalitățile și modalitatea de debursare, prin două tranșe egale. Nimic nou nu am... adițional ce prezenta, în afară de celelalte două acorduri.

Mersi mult.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Doamnă Manic,

Raportul comisiei.

Doamna Valentina Manic:

Stimați colegi,

Addendumul la Memorandumul de înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022 și ratificat prin Legea nr. 193/2022, prevede majorarea asistenței financiare Republicii Moldova cu 145 de milioane de euro, dintre care 45 de milioane de euro – grant și 100 de milioane de euro – împrumut, ce urmează a fi debursat în două tranșe suplimentare. Prima tranșă adițională în sumă de 72,5 milioane de euro, dintre care 50 de milioane de euro – împrumut, 22,5 milioane de euro – grant. A doua tranșă adițională în sumă de 72,5 milioane de euro, dintre care 50 de milioane de euro – împrumut, 22,5 milioane de euro – grant.

Debursarea tranșelor adiționale se va efectua înainte de debursarea tranșei nr. 1... nr. 3 a Acordului de facilitare de împrumut dintre Republica Moldova, Uniunea Europeană și Banca Națională a Moldovei privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022. Debursarea tranșelor adiționale va depinde de progresele înregistrate în implementarea prevederilor Addendumului la Memorandumul de înțelegere și a condiționalităților convenite între Republica Moldova și UE.

Conform conținutului Addendumului la Memorandum, pentru debursarea tranșei nr. 1 adiționale sunt propuse 6 condiții, pentru debursarea tranșei nr. 2 adiționale – 7 condiții.

Asistența macrofinanciară va facilita redresarea economică, prin promovarea unui set adecvat de politici, și va permite avansarea reformelor instituționale și de guvernanță. Reformele țin de domeniul-cheie, inclusiv reforme în sectorul energetic, statului de drept, climatului de afaceri, precum și administrația publică și piața forței de muncă. Condițiile vor fi în concordanță cu angajamentele Republicii Moldova în cadrul programului convenit cu FMI și Banca Mondială, precum și cu operațiunile UE de sprijin bugetar.

În urma dezbaterilor proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majorității membrilor săi, propune aprobarea și adoptarea proiectului de lege în prima și a doua lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

În continuare, coraport – doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Susținem, domnule Președinte.

Și recomandăm două lecturi... aprobarea în două lecturi a prezentului proiect de lege.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc. (*Gălăgie în sală.*)

Întrebări la coraport, vă rog.

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 273 din 27.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Memorandumul de înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022. Lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 273 din 27.07.2023 susținut în prima lectură.

Ambele comisii au recomandat votul în două lecturi.

Întreb: dacă există susținerea onoraților deputați? (*Voci nedesluite din sală.*)

Unanim susțineți, da?

Am înțeles.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în a doua lectură proiectul nr. 273 din 27.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Addendumului, semnat la 20 iulie 2023, la Memorandumul de înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova, semnat la Bruxelles la 22 iunie 2022. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 273 din 27.07.2023 votat în a doua lectură.

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Propun atenției dumneavoastră **proiectul nr. 240 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea anexei la Legea nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului. Suntem la lectura întâi.**

Prezintă proiectul – domnul Sergiu Plop, secretar de stat, Ministerul Apărării.

Vă rog.

Domnul Sergiu Plop – *secretar de stat al Ministerului Apărării:*

Mult stimate domnule Președinte,

Stimați domnii deputați,

Vă prezint atenției dumneavoastră proiectul privind modificarea anexei la Legea nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri cu destinație agricolă rămân în proprietatea statului. Acesta prevede excluderea de la anexa la Legea nr. 668 a două loturi de teren cu destinație agricolă, unul de 7,6 hectare și unul de 18,69 hectare, situate în extravilanul comunei Băcioi din municipiul Chișinău.

Loturile de teren menționate sunt necesare pentru asigurarea procesului de reconstrucție a unei tabere militare predestinate pentru asigurarea securității obiectivelor strategice naționale, creării zonei de securitate și protecția forțelor și populației civile, inclusiv redislocarea parcurilor de armament și tehnică militară și depozitelor de plasare a stocurilor materiale din zonele urbanizate.

Procesul de reconstrucție a taberei menționate este prevăzut în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, Planul de dezvoltare a capacităților militare pentru ani 2020–2030, aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova și Conceptul privind renovarea și eficientizarea infrastructurii militare pentru ani 2023–2025.

Realizarea proiectului în cauză nu implică cheltuieli financiare din contul bugetului de stat.

Proiectul a fost coordonat cu ministerele de resort, expus expertizei juridice și anticorupție.

În contextul... în temeiul celor expuse, rog susținerea proiectului.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la proiect?

Nu sunt întrebări.

Vă rog să luați loc.

Raportul comisiei – domnul Trubca.

Domnul Alexandr Trubca:

Stimați colegi,

Dau citire raportului la proiectul de lege nr. 240 din 12.07.2023 cu privire la modificarea anexei la Legea nr. 668/1995.

Comisia a examinat proiectul de lege care prevede excluderea a 7,6 hectare de teren agricol de la poziția „Ministerul Agriculturii și Industrii

Alimentare, Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante” și a 18,6 hectare de teren de la poziția „Ministerul Educației și Cercetării, Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor din municipiul Chișinău”.

Comisia susține, cu votul majorității membrilor săi, în prima lectură, iar în cazul în care nu există obiecții din partea colegilor, și în a doua lectură.

Mersi.

Domnul Igor Grosu:

Recomandați în prima și a doua lectură?

Domnul Alexandr Trubca:

Da.

Domnul Igor Grosu:

Am înțeles.

Întrebări la comisie, vă rog... la raportul comisiei?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Într-adevăr, este un proiect necesar. Noi trebuie să creăm condiții pentru militarii noștri, care își fac cu brio datoria și în țară, și în misiuni internaționale. De aceea, este obligația noastră să facem acele condiții ca să poată să-și desfășoare activitatea la cel mai înalt nivel.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 240 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea anexei la Legea nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului. Lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 1 – 0.

Sectorul nr. 2 – 33.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

22.

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 240 din 12.07.2023 susținut în prima lectură.

Comisia a recomandat votul în două lecturi. Da?

Domnul Alexandr Trubca:

Da.

Domnul Igor Grosu:

Există disponibilitate?

Voci din sală:

Da. Sigur.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumim, onorați deputați.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 240 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea anexei la Legea nr. 668/1995 pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului. Lectura a doua.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 240 din 12.07.2023 susținut în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Colegi,

Continuăm. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu a fost întrebare, a fost o afirmație.

Continuăm cu **proiectul nr. 241 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (scutirea sindicatelor și patronatelor de achitarea taxei de înregistrare de stat) (Legea sindicatelor nr. 1129/2000; Legea patronatelor nr. 976/2000). Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Manic.

Doamna Valentina Manic:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe, în contextul avizelor prezentate de comisiile parlamentare, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și, în lipsa amendamentelor deputaților, a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, și comunică următoarele.

Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură la ședința plenară din data de 20 iulie 2023 și are drept scop scutirea sindicatelor și patronatelor de achitarea taxei de înregistrare de stat, în vederea garantării realizării drepturilor fundamentale ale salariaților și angajatorilor de a întemeia și de a se afilia la sindicate și patronate în corespundere cu angajamentele asumate aferente ratificării de către Republica Moldova a Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr. 87/1949 privind libertatea asocierii și protecția dreptului la organizare, precum și cu prevederile statuate în articolul 42 din... Convenție.

Proiectul de lege redactat se anexează la prezentul raport.

În urma dezbaterii proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe propune adoptarea proiectului de lege în a doua lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 241 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte

normative (scutirea sindicatelor și patronatelor de achitarea taxei de înregistrare de stat) (Legea sindicatelor nr. 1129/2000 și Legea patronatelor nr. 976/2000). Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 241 din 12.07.2023 votat în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Următorul proiect propus atenției dumneavoastră este **proiectul nr. 245 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova, reprezentat de Ministerul Finanțelor, și Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională, pentru realizarea Programului „Politici de dezvoltare întru redresarea economică”, semnat la Chișinău la 10 iulie 2023. Suntem în lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Manic.

Vă rog.

Doamna Valentina Manic:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Proiectul de lege prevede ratificarea Acordului prenotat în scopul contractării unui împrumut în sumă totală de 13,5 miliarde de yeni japonezi pentru o perioadă de 40 de ani, inclusiv perioada de grație este de 10 ani, la rata dobânzii de referință pentru 6 luni, plus marja de 1,3 puncte procentuale anual, comisionul unic constituind 0,1%, calculat din suma împrumutului. Debursarea împrumutului se va efectua în decurs de 2 ani de la data intrării în vigoare a prezentului Acord.

Comisia economie, buget și finanțe menționează că, pentru lectura a doua, la proiectul de lege examinat, amendamente nu au parvenit.

În urma dezbaterii proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune adoptarea

proiectului de lege în lectura a doua în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 245 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Guvernul Republicii Moldova, reprezentat de Ministerul Finanțelor, și Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională pentru realizarea Programului „Politici de dezvoltare întru redresarea economică”, semnat la Chișinău la 10 iulie 2023. Suntem la lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 245 votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Continuăm cu **proiectul nr. 246 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului, întocmit prin schimb de note, dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Japoniei privind acordarea unui împrumut pentru politici de dezvoltare întru redresarea economică a Republicii Moldova, semnat la Chișinău la 10 iulie 2023. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Manic.

Doamna Valentina Manic:

Stimați colegi,

Acordul propus spre ratificare se referă la contractarea unui împrumut în sumă totală de 13,5 mii... de yeni japonezi pentru o perioadă de 40 de ani, inclusiv perioada de grație este de 10 ani, la rata dobânzii de referință pentru 6 luni, plus marja de 1,3 puncte procentuale anual, comisionul unic constituind 0,1%, calculat din suma împrumutului. Complementar, Acordul prevede finanțarea cheltuielilor bugetare viitoare sau executarea la data de 1 ianuarie 2023.

Comisia economie, buget și finanțe menționează că, pentru lectura a doua, la proiectul de lege examinat, amendamente nu au parvenit.

În urma dezbaterii proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune adoptarea proiectului de lege în lectura a doua în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări?

Pentru... așa o mică rectificare, 13,5 milioane de yeni, da. Ei îs mai generoși decât noi ne-am imaginat. Milioane.

Vă mulțumesc.

Îi bine noi să votăm milioane.

Întrebări?

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 246 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Acordului, întocmit prin schimb de note, dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Japoniei privind acordarea unui împrumut pentru politici de dezvoltare întru redresarea economică a Republicii Moldova, semnat la Chișinău la 10 iulie 2023. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 241... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Cât am spus? Nr. 246?

Mă iertați.

Proiectul nr. 246 din 12.07.2023 votat de 56 de deputați.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Continuăm cu **proiectul nr. 483 din 22.12.2022, proiectul de lege privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice. Suntem la lectura a doua.**

Prezintă – domnul Trubca, Comisia agricultură și industrie alimentară.

Domnul Alexandr Trubca:

Stimați colegi,

Prezint raportul asupra proiectului de lege nr. 483 din 22 decembrie 2022 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice.

Comisia a examinat astăzi, în ședința sa, proiectul de lege pentru lectura a doua. Au fost analizate toate propunerile și obiecțiile parvenite din partea Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, comisiilor, dar și, în special, a autorităților centrale, ANSA și minister, care au venit cu argumente suplimentare. De asemenea, a fost examinată și evaluarea făcută în cadrul proiectului TAIEX, fiindcă proiectul presupune și o ajustare sau o armonizare a cadrului național cu cadrul european.

Drept rezultat al dezbaterilor, comisia, cu votul unanim al membrilor săi, susține adoptarea proiectului de lege în lectura a doua.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 483 din 22.12.2022, proiectul de lege privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Dar țin să menționez că 34 asta-i unanim.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 483 din 22.12.2022 susținut în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Colegi,

Continuăm cu **proiectul nr. 230 din 07.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Convenției statelor membre ale Organizației pentru Democrație și Dezvoltare Economică – GUAM privind acordarea ajutorului reciproc în probleme consulare, semnată la New York la 20 septembrie 2022. Lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Proiectul a fost examinat și aprobat în prima lectură în cadrul ședinței din 20 iulie 2023.

Între timp nu au parvenit careva propuneri sau obiecții din partea deputaților.

Astfel, Comisia politică externă și integrare europeană propune adoptarea prezentului proiect de lege în lectura a doua în cadrul ședinței plenare de astăzi.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în a doua lectură proiectul nr. 230 din 07.07.2023, proiectul de lege pentru ratificarea Convenției statelor membre ale Organizației pentru Democrație și Dezvoltare Economică – GUAM privind acordarea ajutorului reciproc în probleme consulare, semnată la New York la 20 septembrie 2022. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 230 din 07.07.2023 susținut în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Colegi,

Următorul proiect este **proiectul nr. 248 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului de colaborare pentru formarea spațiului unic (comun) educațional în cadrul Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 17 ianuarie 1997. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Mulțumesc.

Comisia a examinat prezentul proiect de lege și propune Parlamentului susținerea și adoptarea în lectura a doua.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 248 din 12.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului de colaborare pentru formarea spațiului unic educațional în cadrul Comunității Statelor Independente, semnat la Moscova la 17 ianuarie 1997. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

33.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu 55 de voturi, proiectul nr. 248 din 12.07.2023 votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Colegi,

Următorul proiect este **proiectul nr. 299... din 05.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului privind barierele tehnice în zona comerțului liber, semnat la Moscova la 20 iunie 2000. Lectura a doua.**

Doamnă Gherman,

Vă rog.

Voce din sală:

Nr. 229.

Doamna Doina Gherman:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Prezentul proiect a fost examinat și aprobat în prima lectură în cadrul ședinței din 14 iulie 2023.

În adresa comisiei nu au parvenit careva obiecții.

În contextul celor expuse, Comisia politică externă și integrare europeană propune adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege nr. 229.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 229 din 05.07.2023, proiectul de lege pentru denunțarea Acordului privind barierele tehnice în zona comerțului liber, semnat la Moscova la 20 iunie 2000. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul... sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați... proiectul nr. 229 din 05.07.2023 este susținut în a doua lectură de 55 de deputați.

Vă mulțumesc.

În continuare, propun atenției dumneavoastră proiectul nr. 256 din 19.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Suntem la lectura a doua.

Raportul comisiei – domnul Belîi.

Vă rog.

Încă o dată? (*Voce nedeslușită din sală.*)

După pauză.

Scuzați. OK.

La rugămintea domnului profesor, o să mergem cu proiectul nr. 135. Da? Nr. 135, **proiectul nr. 135 din 15.05.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asistență... asigurări sociale și Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003). Suntem la lectura a doua.**

Domnule Belii,

Vă rog

Domnul Adrian Belii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Raportul Comisiei protecție socială, sănătate și familie asupra proiectului de lege nr. 135 din 15 mai 2023, lectura a doua.

Comisia a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege prezentat de către deputații Marina Morozova și Dan Perciun, inclusiv cu amendamente.

Pe marginea proiectului au parvenit propuneri și amendamente din partea deputaților, Guvernului Republicii Moldova, Uniunii Avocaților din Republica Moldova, care au fost reflectate în tabelul de sinteză. Sinteza și proiectul redactat la această inițiativă legislativă sunt părți componente ale prezentului raport.

Urmare a dezbaterilor în cadrul ședinței, comisia, cu votul unanim (6 – „pentru”), propune examinarea și adoptarea proiectului de lege nr. 135 în ședința plenară a Parlamentului în lectura a doua, luând în considerare propunerile și amendamentele acceptate de către comisie.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt întrebări.

Vă rog să luați loc.

Noi putem exersa sistemul, reveni la sistem sau nu? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Încă nu... încă nu. Progresul tehnico-științific nu ne ajunge din urmă. Noi încă suntem înainte.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 135 din 15.05.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative. Suntem la lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34, domnule Președinte.

Domnul Igor Grosu:

33, mătincă. (*Voce nedeslușită din sală.*)

33, vă rog. 33, da.

N u m ă r ă t o r i i:

Rectificare.

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Druță e absent.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc.

Sectorul nr. 2... nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 135 votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Propun să continuăm cu **proiectul nr. 223 din 05.07.2023, proiectul de lege privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și modificarea unor acte normative. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

În procesul dezbaterilor pentru lectura a doua, proiectul a fost examinat prin prisma amendamentelor, obiecțiilor și propunerilor înaintate prin avizul Guvernului, deputați în Parlament, Direcția generală juridică a

Secretariatului Parlamentului, Centrul Național Anticorupție (conform raportului de expertiză anticorupție), precum și celor ale societății civile, rezultatele cărora se regăsesc în sinteza și proiectul redactat, care sunt parte componentă a prezentului raport. }

Urmare a examinării repetate a proiectului în cadrul ședinței din 31 iulie, comisia a dezbătut suplimentar amendamentele deputatului domnul Alaiba... Albu Adrian, aferente propunerilor de la articolul 10 alineatul (4), articolul 11 alineatul (1) litera b) și articolul 16 privind excluderea alineatului (3), care se regăsesc în sinteza amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor, la poziția 61, și a decis respingerea acestora.

Totodată, comisia a examinat și amendamentele depuse de către deputatul în Parlament Lilian Carp, incluse prin sinteza suplimentară a amendamentelor, obiecțiilor și propunerilor, care este parte componentă a prezentului raport.

Urmare a dezbaterilor, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, cu votul majorității membrilor săi, propune examinarea și adoptarea proiectului de lege în lectura a doua în actuala ședință plenară.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 223 din 05.07.2023, proiectul de lege privind Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și modificarea unor acte normative. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 223 din 05.07.2023 susținut în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Cu permisiunea dumneavoastră, continuăm cu **proiectul nr. 153 din 24.05.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (conex Legii cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale) (Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale; Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local). Suntem la lectura a doua.**

Doamnă Voloh, Comisia administrație publică și dezvoltare regională,
Vă rog.

Doamna Larisa Voloh:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră raportul pentru lectura a doua la proiectul de lege nr. 153 din 24.05.2023.

Proiectul de lege a fost elaborat pentru aducerea în concordanță a cadrului normativ aferent domeniului „Administrație publică locală” cu prevederile Legii cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale. În acest sens, se intervine cu o serie de modificări operate la 5 acte normative, prevederile principale ale cărora se referă la reglementarea anumitor aspecte de competență ale Guvernului în raport cu procesul de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale, respectiv, acordarea acestora a asistenței necesare pentru formele de susținere prevăzute.

De menționat că modificările vizează și reglementează încercări înainte de termen... încetarea înainte de termen a mandatului de primar, precum și a cazului când consiliul local poate fi dizolvat înainte de expirarea termenului, în contextul realizării acestui proces de amalgamare voluntară.

Urmare a celor expuse, comisia permanentă, cu votul majorității membrilor săi, propune Parlamentului spre adoptare în lectura a doua proiectul de lege nr. 153 din 24.05.2023 pentru modificarea unor acte normative.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 153 din 24.05.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (conex Legii cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale). Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu 55 de voturi, proiectul nr. 153 din 24.05.2023 a fost votat.

Colegi,

Continuăm?

Voci din sală:

Da.

Domnul Igor Grosu:

Sigur continuăm?

Continuăm cu **proiectul nr. 263 din 26.07.2023, proiectul de hotărâre privind prelungirea stării de urgență.**

Modalitatea de desfășurare a acestui punct: mai întâi, domnul Prim-ministru Dorin Recean va prezenta propunerea Guvernului privind prelungirea stării de urgență; întrebări-răspunsuri.

Raportul Comisiei naționale, apărare și ordine publică din partea domnului Carp, urmat de sesiunea de întrebări.

Ulterior, raportul Comisiei juridice, luări de cuvânt, dacă sunt, și supunerea votului solicitării.

Întrebări la proces?

Nu sunt.

În aceste condiții, domnule Prim-ministru, vă rog.

Domnul Dorin Recean – *Prim-ministru al Republicii Moldova:*

Mulțumesc, domnule Președinte.

Mulțumesc, stimați colegi.

Iarăși, sunt nevoit să vin în fața dumneavoastră, pentru că avem războiul lângă noi. Îmi pare rău că nu sunt mai mulți colegi aici, pentru că vreau să atrag atenția și să ne uităm puțin la ecrane. *(Se derulează secvențe video despre războiul din Ucraina.)*

Asta e aici, lângă noi. Aș fi vrut toată lumea să fi văzut aceste cadre și să realizeze că războiul ăsta este lângă noi, și acum s-a apropiat și mai mult, în mod special, în ultimul timp, când avem bombardamentele infrastructurii civile în Odessa, în Reni, unde Rusia atacă vecinii noștri, și nu doar îi omoară, dar și le creează dificultăți de a trăi. Asta ne afectează și pe noi.

După cum observăm, chiar și țările NATO, precum Polonia, devin tot mai alarmate, își trag resursele militare mai aproape de frontiera cu războiul. Vedem ce se întâmplă în Zaporijie și acolo riscăm să avem situații excepționale, unde vom avea resurse materiale, dar și resurse umane care pot fi contaminate și pot fi supuse necesității migrației, inclusiv prin Republica Moldova.

De acum, nu mai vorbesc de argumentele tradiționale ca rupturile logistice, rupturile lanțurilor de transport. Dar să fim atenți și asupra războiului hibrid, pe care Rusia îl are în raport cu Republica Moldova.

Vreau să vă spun, stimați colegi, că în toată perioada de când a fost instituită starea de urgență, Guvernul a acționat responsabil, a utilizat acest instrument exclusiv pentru a rezolva problemele cetățenilor, pentru a rezolva problemele legate de migrație. Guvernul nu a abuzat de acest instrument.

Necesitatea prelungirii situației de urgență revine tocmai din faptul că războiul încă persistă, războiul încă este aproape de noi și Guvernul are necesitatea să intervină prompt atunci când securitatea națională este pusă în pericol sau atunci când trebuie să asigurăm continuitatea serviciilor de infrastructură, serviciilor de energie electrică și de gaze.

Acestea fiind spuse, rog respectuos prelungirea stării de urgență pe întreg teritoriul țării pentru încă 60 de zile, începând cu 3 august.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Voce din sală:

Am o întrebare.

Domnul Igor Grosu:

Domnul Druță.

Domnul Mihail Druță:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Prim-ministru,

Astăzi dimineață, când am dezbătut și aprobat ordinea de zi, un reprezentant al opoziției a menționat numele dumneavoastră aici, în plenul Parlamentului, și a afirmat că dumneavoastră, ultima dată când ați solicitat prelungirea stării de urgență, ați fi declarat că aceasta este... sau, chipurile, va fi ultima solicitare.

Cu colegii, la întrerupere, am dezbătut puțin acest subiect și cineva a precizat că dumneavoastră ați abordat acest subiect, această doleanță, dar sub altă formă. Eu nu vreau să pronunț, să repet cuvintele pe care le-ați rostit dumneavoastră, dar dumneavoastră v-ați amintit... vă amintiți cum ați răspuns dumneavoastră atunci sau cum v-ați pronunțat dumneavoastră ultima dată în privința unei întreruperi eventuale a stării de urgență?

Domnul Dorin Recean:

Uitați-vă, eu întotdeauna spun că nu-mi doresc să mai vin în Parlament ca noi să prelungim starea de urgență. Aceasta înseamnă că nu ar exista premise pentru starea de urgență, aceasta înseamnă că acest război nedrept este terminat, Ucraina își recapătă teritoriile și trupele ruse stau acasă. Iată, acesta îmi este motivul pentru care eu îmi doresc să întrerupem starea de urgență.

Mai mult decât atât, am zis că Guvernul lucrează asupra unui mecanism pentru ca să putem să gestionăm situațiile excepționale, situațiile de urgență fără acest mecanism de stare de urgență, cu un control parlamentar mai bun, mai eficient și mai prompt. Aceasta înseamnă un mecanism constituțional asupra căruia lucrează Ministerul Justiției. Eu chiar îmi doresc să întrerupem starea de urgență, dar aceasta înseamnă să se termine războiul.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Alte întrebări?

Haideți, că sistemul nu funcționează. De aceea, eu nu tot timpul văd dacă este vreo mână ridicată. Nu există.

Vă rog să luați loc, domnule Prim-ministru.

Vă mulțumesc.

Domnul Dorin Recean:

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Raportul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică – domnul Lilian Carp...

Domnul Cheptonar.

Domnul Andrian Cheptonar:

Stimate deputate și deputați,

Prezint atenției dumneavoastră raportul asupra proiectului de hotărâre privind prelungirea stării de urgență.

În conformitate cu atribuțiile regulamentare, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică comunică plenului Parlamentului faptul că a examinat în cadrul ședinței sale din data de 28 iulie prezentul proiect de hotărâre privind prelungirea stării de urgență, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern.

Astfel, în temeiul articolului 66 litera m) din Constituția Republicii Moldova, al articolelor 15 și 18... secund din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, precum și având la bază Raportul Comisiei pentru Situații Excepționale, Guvernul Republicii Moldova solicită Parlamentului prelungirea stării de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 60 de zile, începând cu data de 3 august 2023.

Potrivit Guvernului, necesitatea prelungirii stării de urgență este determinată în primul rând de agravarea riscurilor de securitate în imediata apropiere de frontiera Republicii Moldova cu Ucraina, care au survenit în rezultatul atacurilor cu rachete și drone din partea Federației Ruse asupra infrastructurii portuare ucrainene din Marea Neagră și Dunăre, precum și ca urmare a sistării Acordului privind exportul de cereale prin bazinul Mării Negre, impuse de Rusia la data de 17 iulie, fapt ce a condus la perturbarea gravă a lanțului logistic maritim internațional.

Totodată, prezenta prelungire a stării de urgență nu va afecta organizarea și desfășurarea alegerilor pe teritoriul Republicii Moldova în perioada respectivă.

După intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, Parlamentul Republicii Moldova va informa, în termen de 3 zile, Secretarul General al ONU și Secretarul General al Consiliului Europei despre prezenta hotărâre și cauzele adoptării acesteia.

În rezultatul dezbaterilor, cu votul majorității membrilor săi, comisia se pronunță pentru adoptarea prezentei inițiative legislative de către plenul Parlamentului.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Raportul Comisiei juridice.

Doamnă Stamate,

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de hotărâre privind prelungirea stării de urgență.

În conformitate cu prevederile articolului 15 și articolului 18 alineatul (2) din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, în funcție de evoluția situației, Președintele Republicii Moldova sau Guvernul poate solicita Parlamentului prelungirea sau reducerea duratei stării de urgență, precum și extinderea sau restrângerea ariei de acțiune a acesteia.

Astfel, prin proiectul de hotărâre, Guvernul Republicii Moldova, având la bază Raportul Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova privind necesitatea prelungirii stării de urgență, precum și ținând cont de situația legată de securitatea regională, pericolul la adresa securității naționale, amenințările asimetrice pe un spectru larg de manifestări ale războiului hibrid, propune prelungirea stării de urgență pentru o perioadă de 60 de zile, începând cu data de 3 august 2023.

Conform proiectului de hotărâre, pe perioada stării de urgență, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova se abilitază de a emite dispoziții în vederea punerii în executare a măsurilor prevăzute în articolul 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 41/2022, care rămâne aplicabilă pe durata prelungirii stării de urgență.

În rezultatul examinării, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de hotărâre privind prelungirea stării de urgență nr. 263 din 26.07.2023.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Întrebări?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Luări de cuvânt?

Domnul Druță.

Domnul Mihail Druță:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Acum e bine?

Voce din sală:

Da.

Domnul Mihail Druță:

Stimați colegi,

Aș vrea să mă adresez și stimaților colegi din opoziție, dar îndeosebi cetățenilor, tuturor cetățenilor Republicii Moldova, în legătură cu decizia, pe care trebuie s-o luăm, privind prelungirea stării de urgență.

Am mai vorbit o dată de la această tribună pe același subiect și atunci eu m-am pronunțat pentru aprobarea hotărârii, fără dezbateri, fiindcă situația este atât de clară și necesitatea stării de urgență este atât de evidentă, că nu sunt necesare dezbateri, dar este necesar un vot consolidat, un vot unanim al tuturor deputaților din această sală, pe care poporul i-a mandatat, în primul rând, să aibă grijă și să asigure sănătatea, securitatea și chiar viața fiecărui cetățean în parte.

Unii dintre oponenți încearcă să ne convingă că republica noastră nu are nevoie de stare de urgență și încearcă să dea exemple că, iată, cutare sau cutare stat merg în aceste condiții mai departe, fără stări de urgență. Or, acești oponenți, care pun asemenea întrebări, nu vor să țină cont că Republica Moldova are specificul său. Când mie personal îmi pun această întrebare, eu îi rog să-și imagineze harta Europei, cel puțin, a părții răsăritene a Europei și să vadă că nicio țară nu se află în situația noastră.

Avem războiul în răsărit, un război crunt și secvențele video, pe care le-am văzut, sunt dovezi cutremurătoare ce se întâmplă cu poporul unei țări, care se află în război. La apus avem statele care se află sub umbrela NATO și trăiesc în familia unită a popoarelor Uniunii Europene, or, Moldova se află la mijloc. După țara care se află în război, după Ucraina, Moldova este cea mai afectată de acest război, afectată economic, afectată social, din cauza fluxului mare de emigranți, și afectată și din punct de vedere al securității.

Eu nu aş vrea să mă opresc la războiul informaţional, care se duce împotriva republicii noastre, fiindcă dacă nu în fiecare zi, apoi, în mod obligatoriu, în fiecare săptămână, oameni de stat din Rusia... anumiți oameni de stat din Rusia îşi permit ameninţări în adresa conducătorilor, dar şi a întregii republici a noastre. De aceea, când noi adoptăm această decizie, trebuie să ne gândim, în primul rând şi în primul rând, la securitatea noastră, a republicii noastre, a cetăţenilor republicii noastre, a fiecărui cetăţean în parte.

Atât timp cât noi nu avem garanţii de securitate, aşa cum are Estonia, Letonia, Lituania şi toate statele membre ale NATO, atât timp cât noi suntem vulnerabili în faţa pericolelor şi ameninţărilor de securitate din exterior, atât timp noi suntem datori să prelungim starea de urgenţă, să acordăm Guvernului toate condiţiile şi toate pârghiile, ca să reacţioneze imediat la apariţia unui sau altui pericol, a unei sau altei ameninţări.

De aceea, eu voi vota şi vă îndemn şi pe dumneavoastră să votăm unanim pentru prelungirea stării de urgenţă, să asigurăm securitatea şi viaţa în linişte a poporului Republicii Moldova.

Vă mulţumesc. *(Aplauze.)*

Domnul Igor Grosu:

Şi noi vă mulţumim.

Stimaţi colegi,

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Rog să reveniţi.

Supun votului proiectul nr. 263 din 26.07.2023, proiectul de lege privind prelungirea stării de urgenţă.

Cine este pentru, rog să votaţi.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

33.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputaţi, proiectul nr. 263 din 26.07.2023, proiectul de lege privind prelungirea stării de urgenţă, a fost votat.

Vă mulţumesc.

Stimați colegi,

Se anunță o pauză până la ora 16.45.

Comisiile rog să se întrunească și să își pregătească rapoartele pentru proiectele pe care urmează să le discutăm.

Vă mulțumesc.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Igor Grosu:

Colegi,

Propun să continuăm.

Înainte de a continua, rog să susțineți propunerea mea de a completa ordinea de zi cu un proiect regretabil, dar necesar, proiectul nr. 274 din 27.07.2023, proiectul de hotărâre privind demisia unui deputat în Parlament. Domnul ministru nu poate foarte mult să stea în dublă ipostază, de aceea trebuie să luăm o decizie în acest sens. Propunerea mea este să includem acest proiect de hotărâre în ordinea de zi.

Cine este pentru includerea în ordinea de zi a proiectului nr. 274 din 27.07.2023, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 2... 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu 55 de voturi, proiectul nr. 274 din 27.07.2023 a fost inclus în ordinea de zi.

Vă mulțumesc.

Continuăm.

Continuăm cu **proiectul nr. 197 din 21.06.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) (Codul penal nr. 985/2002 și Codul de procedură penală nr. 122/2003). Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Stamate.

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern.

Între prima și a doua lectură, noi am desfășurat consultări publice cu societatea civilă și cu reprezentanții organelor de drept care aplică normele de procedură penală și ale Codului contravențional. Respectiv, în urma consultărilor, au fost operate un șir de modificări la acest proiect de lege.

Cu votul majorității membrilor comisiei, propunem spre adoptare proiectul de lege nr. 197 din 21.06.2023 în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 197 din 21.06.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional). Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 197 din 21.06.2023 votat în a doua lectură.

Vă mulțumesc.

Colegi,

Continuăm cu **proiectul nr. 208 din 29.06.2023, proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție). Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Stamate.

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Este proiect propus de Ministerul Justiției și vine să modifice cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție.

Noi am examinat amendamentele și avizele venite între prima și a doua lectură.

Respectiv, în rezultatul dezbaterilor, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor săi, propune proiectul de lege nr. 208 din 29.06.2023 spre examinare și adoptare în lectura a doua în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 208 din 29.06.2023, proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (care vizează modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție). Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 208 din 29.06.2023 susținut în lectura a doua.

Cer iertare. Proiectul nr. 153 noi l-am trecut deja, da, doamnă Voloh?

Voce din sală:

Da. Da. Da.

Domnul Igor Grosu:

Nr. 153 – l-am trecut.

Mersi.

Nu, că de două ori nu strică, dar, știți cum, mai bine să verificăm.

Nr. 160 – suntem gata?

Colegi,

Continuăm cu **proiectul nr. 160 din 30.05.2023, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Coșeru.

Vă rog.

Doamna Ina Coșeru:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Prezint raportul pentru lectura a doua asupra proiectului de lege nr. 160, care vine cu modificări la Legea nr. 1540/1998 privind taxa pentru poluarea mediului.

Acest proiect de lege este elaborat la doleanța agenților economici, pentru a evita dubla taxare, pentru că de la 1 ianuarie 2023 a intrat în vigoare responsabilitatea extinsă a producătorului pe deșeuri de ambalaje. Respectiv, agenții economici plătesc și taxa pentru poluarea mediului, și

contract în asociații colective. Pentru a evita acest lucru și pentru agenții economici care au semnat contracte cu asociații colective, legea îi va scuti de taxa pentru poluarea mediului.

Între prima și a doua lectură am avut consultări, așa cum am avut consultări și înainte de a înregistra acest proiect de lege. Am avut foarte multe consultări cu agenții economici și am venit cu două amendamente pentru a include propunerile agenților economici în proiectul final de lege. Deci, astfel, propunem să etapizăm taxele pe poluarea mediului pentru acei agenți economici care nu vor semna contracte cu asociațiile colective.

Dar vreau aici să reiterez, de la tribună, pentru agenții economici, că cel mai convenabil lucru pentru ei este să semneze contracte cu asociațiile colective și să atingă ținta în Regulamentul nr. 561/2020 care sunt de 10–15%. Acele contracte sunt foarte convenabile. Altfel, va fi nevoie de plătit acea taxă care oricum a fost micșorată la doleanța agenților economici. Deci, pe scurt despre proiectul de lege.

Examinând aceste amendamente, Comisia mediu, climă și tranziție verde, cu votul majorității, susține raportul pentru a doua lectură.

Dacă sunt întrebări, vă rog.

Domnul Igor Grosu:

Colegi,

Întrebări?

Nu, nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 160 din 30.05.2023, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 160 din 30.05.2023 votat în lectura a doua.

În continuare, propun atenției dumneavoastră **proiectul nr. 218 din 04.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei.

Vă rog.

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei:

Colegi,

După cum cunoașteți, în proiectul respectiv au fost propuse mai multe modificări la Codul serviciilor media audiovizuale.

În esență, în perioada premergătoare pregătirii pentru lectura a doua, la comisia noastră au parvenit și amendamente, am avut și discuții publice pe platforma comisiei. Amendamentele prezentate de domnul Gagauz și subsemnata au fost examinate în ședința comisiei de pregătire pentru lectura a doua.

Vreau să menționez în mod special această modificare, pentru că ea a fost și discutată în cadrul comisiei cu mai multă atenție, privește partea de acordare a posibilității pentru furnizorul de servicii media GRT în multiplexul regional. Anume acest lucru a fost vizat și în amendamentul prezentat de către domnul Gagauz. De fapt, dumnealui propunea să anuleze prevederea propusă în lege, dar modificarea, pe care am propus-o prin amendament, este de a oferi această posibilitate, de a fi în multiplexul regional, care înseamnă acoperirea pentru zona Găgăuzia și Taraclia.

În aceste condiții, la pregătirea proiectului pentru lectura a doua, comisia a examinat amendamentele, avizele comisiilor permanente, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, Guvernului, Centrului Național Anticorupție și, nu în ultimul rând, ale reprezentanților societății civile.

Proiectul de lege a fost definitivat. Modificările operate pot fi vizualizate în anexa la prezentul raport. Sinteza și amendamentele... pardon, sinteza amendamentelor și proiectul de lege redactat constituie părți componente ale prezentului raport.

Urmare a examinării raportului și a dezbaterilor, comisia, cu votul majorității membrilor aleși (7 voturi – „pentru”, 3 – „abțineri” și 1 vot – „împotriva”), propune proiectul de lege nr. 218 din 04.07.2023 spre

examinare și adoptare în a doua lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Întrebări?

Domnul Igor Grosu:

Imediat aflăm.

Colegi,

Întrebări la raport? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 218 din 04.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 218 din 04.07.2023 votat în lectura a doua.

Următorul proiect propus atenției dumneavoastră este **proiectul nr. 237, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 215/2016 cu privire la tineret. Lectura a doua.**

Raportul comisiei – prezintă doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei.

Doamna Liliana Nicolaescu-Onofrei:

Stimați colegi,

Prezint raportul comisiei cu privire la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 215/2016 cu privire la tineret nr. 237 din 11 iulie 2023.

Comisia a examinat proiectul de lege și relevă următoarele.

Modificarea Legii respective cu privire la tineret este importantă în contextul atestării unor neconcordanțe de ordin legislativ, care s-au conturat pe parcursul punerii în aplicare a cadrului legal. Propunerile și modificările urmează să înlăture carențele, fapt ce va permite Guvernului să dezvolte cadrul normativ secundar pentru reglementarea activității infrastructurii de instituții de lucru cu tinerii, precum și pentru autoritățile centrale cu competențe în domeniu, în vederea implementării programelor și politicilor de tineret.

Proiectul de lege a fost examinat și aprobat în prima lectură în cadrul ședinței Parlamentului din 14 iulie.

La pregătirea proiectului pentru lectura a doua, comisia a examinat propunerile, recomandările, obiecțiile conținute... în amendamentele... pardon, recomandările conținute în propunerile parvenite de la organizațiile societății civile, avizele comisiilor permanente parlamentare, Direcției generale juridice, Guvernului Republicii Moldova. Toate acestea sunt reflectate în sinteza anexată la prezentul raport. Sinteza amendamentelor și proiectul de lege redactat constituie părți componente ale prezentului raport.

În contextul celor expuse, urmare a examinării proiectului și a dezbaterilor ulterioare, comisia, cu votul majorității membrilor aleși (7 membri – „pentru”, 4 – „abțineri”), propune proiectul de lege nr. 237 din 11.07.2023 spre examinare și adoptare în a doua lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Domnul Igor Grosu:

Numai o clipă, vă rog.

Întrebări, stimați colegi, la proiect?

Nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 237 din 11.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 215/2016 cu privire la tineret. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 237 din 11.07.2023 votat în lectura a doua.

Stimați colegi,

Continuăm cu **proiectul nr. 255 din 18.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea articolului 6 din Codul fiscal nr. 1163/1997. Suntem în lectura întâi.**

Prezintă – domnul Dorian Istratii.

Vă rog, la tribuna centrală.

Domnul Dorian Istratii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Stimați cetățeni,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de lege pentru modificarea articolului 6 din Codul fiscal, care prevede că restituirile TVA către agenții economici din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia se vor face din bugetul UTAG. Acest proiect de lege vine să aducă mai multă corectitudine în relația dintre bugetul național și bugetul Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia. Bugetul autonomiei se formează din impozitul pe venit al persoanelor juridice colectat pe teritoriul UTAG, taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate de agenții economici din unitatea autonomă și accizele la mărfurile supuse accizelor, fabricate pe teritoriul unității date.

În mod obișnuit, restituirea TVA trebuie să se facă din contul aceluiași buget, însă, în mod neclar, contrar principiilor autonomiei bugetare și autonomiei locale, restituirile TVA în beneficiul agenților economici din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia se face din contul bugetului de stat... bugetului național. Deci, avem o situație în care unitatea autonomă încasează din bugetul său TVA, dar aceste surse proprii nu participă la restituirea acelor taxe. Contribuabililor din unitatea autonomă li se restituie TVA nu din bugetul local, ci din bugetul de stat. Această prevedere în lege a fost introdusă în 2004, pe timpul comuniștilor. Doar în ultimii 5 ani, bugetul central a rambursat peste 640 de milioane le lei în calitate de sumă TVA către Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia.

Așadar, proiectul de lege vine să rezolve această problemă cu completarea articolului 6 din Codul fiscal cu o prevedere prin care se va stabili că restituirea impozitelor și taxelor agenților economici din unitatea autonomă se va realiza de la bugetul UTAG în limita veniturilor disponibile,

iar sumele neacoperite pentru restituire se vor compensa prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat.

Urmare a acestui proiect de lege, anticipăm economii la bugetul național de aproape 500 de milioane de lei în următorii 5 ani, bani care vor putea fi folosiți în toată țara, nu doar într-o singură unitate teritorial administrativă. Credem că toate localitățile din Republica Moldova sunt egale și toți cetățenii ei, indiferent dacă ei sunt la Briceni, Ocnîța, Glodeni, Rîșcani, Cahul, Ungheni, Comrat, Bălți sau Chișinău, merită să se bucure în mod echitabil de programele și fondurile guvernamentale și de tratament egal.

În acest context, stimați cetățeni... stimați colegi, rog susținerea acestui proiect.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Doamnă Manic,

Întrebare? Sau... da, o clipă.

Doamnă Manic,

Vă rog.

Doamna Valentina Manic:

Da. Deci, nu este o întrebare, este o constatare.

Vreau să mă adresez și eu cetățenilor din Republica Moldova și să constat că TVA este un impozit care constituie sursa de bază de formare a veniturilor, din care, ulterior, se finanțează domeniile prioritare ale statului, precum sunt: educația, sănătatea, ordinea publică ș.a.

Desigur, aș repeta ceea ce a spus și colegul meu Istratii, că fiecare cetățean al țării noastre, indiferent că... unde se află la Nord, la Centru sau la Sud, merită să aibă acces egal la resursele statului. Or, ceea ce constatăm astăzi este că încasările aferente TVA-ului sunt ale bugetului autonomiei, în timp ce cheltuielile pentru restituirea TVA sunt ale bugetului de stat, lucru care pune pe poziții de inegalitate UTA Găgăuzia cu alte unități teritoriale administrative ale țării. Raportul dintre bugetul Găgăuziei și bugetul de stat se stabilește în conformitate cu legislația Republicii Moldova. În ceea ce se propune prin acest proiect de lege este anume asigurarea unei mai bune echități fiscale în societate.

Vreau să amintesc în acest context că, în perioada anilor 2019–2023, de la bugetul de stat au fost alocați peste 3,25 miliarde de lei către regiunea autonomă, bani care au mers în domenii precum educație, infrastructură, transport sau pentru diverse proiecte sociale. Suplimentar, în ultimii aproximativ 10 ani, regiunea găgăuză a beneficiat de circa 1 miliard de lei

alocație de... alocați de către Uniunea Europeană pentru construcții de grădinițe, apeducte sau proiecte energetice.

Noi vom continua să susținem... doar două secunde... noi vom continua să susținem în mod egal și echitabil oamenii din toate regiunile țării, inclusiv din Autonomia Găgăuză.

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Alte întrebări?

Nu sunt.

Domnule deputat,

Vă rog să luați loc.

Domnul Dorian Istratii:

Mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Raportul comisiei – doamna Manic.

Vă rog.

Doamna Valentina Manic:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Prezint raportul asupra proiectului de lege pentru modificarea articolului 6 din Codul fiscal nr. 1163/1997 înregistrat cu nr. 255 din 18 iulie 2023, în prima lectură.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege pentru modificarea acestui articol.

Scopul proiectului de lege constă în restabilirea respectării principiului echității fiscale prin schimbarea sursei de finanțare a restituirii impozitelor și taxelor pentru agenții economici din unitatea autonomă cu statut juridic special.

Prin urmare, proiectul de lege prevede că restituirea impozitelor și taxelor agenților economici din unitatea autonomă cu statut juridic special se va realiza de la bugetul unității teritoriale autonome cu statut juridic special în limita veniturilor disponibile, iar sumele neacoperite financiar spre restituire se vor compensa prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat.

Menționăm că adoptarea proiectului de lege este condiționată de existența unui aviz pozitiv din partea Guvernului Republicii Moldova, conform articolului 131 alineatul (4) din Constituție și ținând cont de

constatările Curții Constituționale expuse prin Hotărârile nr. 29/2001, nr. 2/2014, nr. 6/2014 și nr. 11/2014.

Avizul Guvernului Republicii Moldova pe marginea acestui proiect de lege este pozitiv, cu propuneri de îmbunătățire.

Pornind de la cele menționate, comisia propune Parlamentului proiectul de lege spre examinare și aprobare în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumim.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în prima lectură proiectul nr. 255 din 18.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea articolului 6 din Codul fiscal nr. 1163/1997. Lectura întâi.

Cine este pentru, rog să votăm.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 255 din 18.07.2023 a fost votat în prima lectură.

Stimați colegi,

Propun să continuăm cu **proiectul nr. 484 din 27.12.2022, proiectul legii taxei de stat. Suntem la lectură finală.**

Prezintă raportul comisiei – doamna Stamate.

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

La data de 20.07.2023, în plenul Parlamentului, a fost examinat în lectura a doua proiectul legii taxei de stat nr. 484 din 27.12.2022.

În conformitate cu articolul 71 alineatul (1) din Legea nr. 797 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului: „Pentru proiectele de legi complexe și de coduri, lectura finală este obligatorie”.

Respectiv, în cadrul procedurii de redactare și post-redactare a proiectului, au fost înlăturate toate neconcordanțele redacționale.

Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor aleși, propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de lege nr. 484 din 27.12.2022 în lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Și noi vă mulțumim.

Întrebări, stimați colegi?

Vă mulțumesc. (*Gălăgie în sală.*)

Stimați colegi,

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectură finală proiectul nr. 484 din 27.12.2022, proiectul legii taxei de stat. Lectură finală.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33 de voturi sigure.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 484 votat în lectură finală.

Stimați colegi,

Continuăm cu **proiectul nr. 256 din 19.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – domnul profesor Belii.

Vă rog.

Domnul Adrian Belii:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia protecție socială, sănătate și familie s-a întrunit și a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege nr. 256 din 19.07.2023 pentru modificarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, prezentat de către un grup de deputați.

Pe marginea proiectului au parvenit propuneri și amendamente din partea deputaților, Guvernului Republicii Moldova, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, care au fost reflectate în tabelul de sinteză. Sinteza și proiectul redactat la această inițiativă legislativă sunt părți componente ale prezentului raport.

Urmare a dezbaterilor în cadrul ședinței, comisia, cu votul unanim (6 – „pentru”), propune examinarea și adoptarea proiectului de lege nr. 256 în ședința plenară a Parlamentului în lectura a doua, luând în considerare propunerile și amendamentele acceptate de către comisie. *(Gălăgie în sală.)*

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Stimați colegi,

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 256 din 19.07.2023, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 256 din 19.07.2023 votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Continuăm cu **proiectul nr. 116 din 26.04.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (menite să îmbunătățească mecanismul de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor) (Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică; Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură). Lectură finală.**

Doamnă Stamate,

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Este vorba de procedura de redactare și post-redactare a proiectului de lege, unde s-au constatat anumite neconcordanțe redacționale. Respectiv, acestea au fost examinate și ajustate.

În rezultatul dezbaterilor, comisia, cu votul unanim al membrilor prezenți, a decis să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de lege nr. 116 din 26.04.2023 pentru modificarea unor acte normative în lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Întrebări nu sunt.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

**Supun votului în lectură finală proiectul nr. 116 din 26.04.2023, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (care vizează îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor) (Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură).
Lectură finală.**

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu 55 de voturi, proiectul nr. 116 din 26.04.2023 votat în lectură finală.

Vă mulțumesc.

Continuăm cu **proiectul nr. 274 din 27.07.2023, proiectul de hotărâre privind demisia unui deputat în Parlament.**

Prezintă – doamna Stamate.

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de hotărâre a Parlamentului cu privire la demisia unui deputat în Parlament.

„Articolul 1. – Se ia act de cererea de demisie a deputatului în Parlament Dan Perciun, ales din partea Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”.

Articolul 2. – Se declară vacant un mandat de deputat în Parlament, ce aparține Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”.

Articolul 3. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.”

Cam trist proiectul, dar trebuie și asta.

Domnul Igor Grosu:

Întrebări la proiect?

Nu sunt întrebări.

Raportul comisiei, vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Stimați colegi,

Comisia, cu votul unanim al membrilor prezenți, a decis să propună plenului Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de hotărâre nr. 274 din 27 iulie 2023.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Comisia, cu mare tristețe, a votat unanim pentru acest proiect, în paradox.

Întrebări la raport?

Doamna Olesea Stamate:

Dar putem acum să nu votăm. (*Râde.*)

Domnul Igor Grosu:

Vă rog, nu dați idei.

Nu sunt întrebări.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot... (*Rumoare în sală.*)

Rog să ne pregătim pentru procedura tristă de vot.

Supun votului proiectul nr. 274 din 27.07.2023, proiectul de hotărâre privind demisia unui deputat în Parlament.

Cine este pentru, rog să votați. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2...

Voce din sală:

33.

N u m ă r ă t o r i i:

Nu, îs 34, dar cu mare tristețe... mai mare tristețe. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Igor Grosu:

34 de voturi triste.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22 de voturi triste.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 274 din 27.07.2023 votat.

Vă mulțumesc.

Următorul proiect propus atenției dumneavoastră este **proiectul nr. 220 din 05.07.2023, proiectul de lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor. Suntem la lectura a doua.**

Raportul comisiei – doamna Stamate.

Vă rog.

Doamna Olesea Stamate:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Este un proiect extrem de important și eu mă bucur că astăzi putem să-l examinăm în lectura a doua. Este acel proiect de lege care, de fapt, pornește procesul de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor din întreg sistemul. Respectiv, următoarea etapă este formarea comisiei și începutul procedurii de evaluare.

Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură în ședința plenară din 6 iulie 2023.

Între lecturi am examinat avizele, care au fost recepționate.

Sinteza amendamentelor este parte integrantă la prezentul raport.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul majorității membrilor săi, propune proiectul de lege nr. 220 din 05.07.2023 spre examinare și adoptare în lectura a doua în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Întrebări la raport?

Nu sunt întrebări.

Vă rog să luați loc.

Rog să ne pregătim pentru procedura de vot.

Supun votului în lectura a doua proiectul nr. 220 din 05.07.2023, proiectul de lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 33.

Domnul Igor Grosu:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 55 de deputați, proiectul nr. 220 din 05.07.2023, proiectul de lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor, votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Colegi,

Rog, atenție.

Noi azi am votat foarte multe proiecte. Eu m-am apropiat de ultimul proiect. Dacă ceva îmi scapă, vă rog să mă anunțați, că după acest proiect, altul nu o să mai fie. Da?

Deci, propun atenției dumneavoastră **proiectul nr. 265 din 26.07.2023, proiectul de hotărâre cu privire la încheierea primei sesiuni ordinare a anului 2023.**

Prezintă... prezint eu. (*Râsete în sală.*) Prima dată.

Proiectul este tradițional:

„Hotărâre cu privire la încheierea primei sesiuni ordinare a anului 2023

În temeiul articolului 67 alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova și al articolului 37 alineatul (1) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996,

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Articolul 1. – Prima sesiune ordinară a anului 2023 se încheie la 31 iulie 2023.

Articolul 2. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.”

Întrebări?

Voce din sală:

Susținem.

Domnul Igor Grosu:

Susțineți, da?

Am înțeles.

Vă rog, atenție.

Supun votului proiectul nr. 265 din 26.07.2023, proiectul de hotărâre cu privire la încheierea primei sesiuni ordinare a anului 2023.

Cine este pentru, rog să votați.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 34.

Domnul Igor Grosu:

34.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Domnul Igor Grosu:

Cu votul a 56 de deputați, proiectul nr. 265 din 26.07.2023 votat.

Acum, mai urmează o procedură.

Domnul Mihail Popșoi:

Stimați colegi,

Tradițional, la final de sesiune, se invită Președintele Parlamentului pentru o adresare față de plenul Parlamentului.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Stimați angajați ai Parlamentului,

Dragi cetățeni,

Suntem la ultima ședință din sesiunea ordinară de primăvară 2023 a Parlamentului. Au fost șapte luni intense, deloc ușoare, dar care prin munca

noastră de zi cu zi ne aduc mai aproape de obiectivul nostru comun – Moldova Europeană.

Am votat legi care să aducă schimbări în cele mai importante domenii și pentru oameni. Vreau ca moldovenii să trăiască ca europenii, pentru că merită. Și să ajungem în ziua în care cetățenii noștri să nu fie îngrijorați pentru ziua de mâine.

La acest început de an, am anunțat de la această tribună că ne vom da toată silința pentru a reveni la creșterea economică și că îi vom susține pe cei care muncesc și care contribuie la buget și la îmbunătățirea vieții cetățenilor – antreprenori, salariați, tineri și familii.

Doar în 2023, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului a finanțat în cadrul programelor de grant 321 de companii în valoare de peste 137 de milioane de lei.

Am început o reformă anevoioasă, dar necesară. Una care a fost obstrucționată și amânată la nesfârșit de guvernările precedente care s-au temut de „reforma patentei”. În pofida rezistenței, avem deja peste o mie de foști titulari de patente de antreprenor în domeniul comerțului cu amănuntul care au trecut la noul regim – activitate independentă. Știm că nu e ușor, dar trebuie să continuăm discuțiile cu patentarii și să nu permitem unor politicieni populiști de la nivel central și local să distribuie falsuri. Înțeleg că unii se grăbesc și se pregătesc de alegeri, dar îi rog pe unii politicieni și primari iresponsabili să nu se joace cu soarta oamenilor, instigând la nesubordonare și boicotarea reformei. Suntem determinați și avem girul oamenilor să ducem la bun sfârșit această reformă, deoarece legea este una pentru toți.

Am votat reforma SRL, una din cele mai complexe și importante reforme, la care s-a lucrat ultima jumătate de an. Prin această reformă, dăm mai multă libertate antreprenorilor, asociațiilor, fondatorilor să-și construiască singuri relațiile între... interne în companii.

Am lansat Programul „373” pentru susținerea antreprenorilor și investitorilor. Guvernul va plăti diferența dintre rata dobânzii de pe piață și plafonul stabilit de acest program la creditele luate de antreprenori. Primele 10 credite în cadrul Programului „373” au fost deja debursate antreprenorilor, întreprinderi mici și mijlocii, iar până la sfârșitul anului sperăm că vom mobiliza și mai multe investiții pentru acest program.

Ca urmare a reformei impozitului pe venit, în 2023, circa 3 miliarde de lei rămân în companii pentru a dezvolta întreprinderea și a deschide noi locuri de muncă.

40% din serviciile publice pentru antreprenori au devenit digitale. În primul pachet de reducere a birocrăției votat de Parlament, am economisit antreprenorilor peste 50 de milioane de lei anual și peste 200 de mii de ore

de lucru anual. Vom continua să eliminăm hârtoagele care nu își au rostul și doar irită antreprenorii, făcând corupție și distorsionează activitatea lor.

Comerțul electronic este o piață aproape inexistentă în Republica Moldova. Am votat primul pachet de dezvoltare a e-Comerțului, eliminând bariere care să permită dezvoltarea afacerilor în on-line.

Mulți antreprenori de la Nord și Sud se plâng că, pur și simplu, nu au brațe de muncă pentru a se dezvolta. Am venit și aici cu decizii pentru a facilita angajarea.

În 2023, țările Uniunii Europene continuă să fie alături de noi. Pentru încă cel puțin un an, producătorii noștri vor exporta pe marea piață europeană prune, struguri, alte produse agricole moldovenești, fără taxe vamale și restricții cantitative.

O altă prioritate anunțată de doamna Președintă Maia Sandu a fost dezvoltarea satelor și orașelor din Moldova. Și aici avem primele rezultate – 150 de proiecte din Programul „Satul European” au fost deja finalizate, altele 361 fiind în proces de implementare.

De asemenea, a fost lansat Programul „Satul European Expres”, prin care vor fi finanțate proiecte mici în aproape 400 de localități din Moldova. Aici vin cu un apel către autoritățile locale: „Dragi primari, haideți să muncim împreună pentru a aduce Europa în toate localitățile noastre!” Rezultatele bune pentru localitățile dumneavoastră depind de calitatea proiectelor. Fiți vizionari și energici în aplicarea proiectelor!

Am continuat reformele în justiție. Vedem cu toții rezistența îndârjită a reprezentanților vechiului sistem și partidelor grupărilor corupte, dar noi vom merge consecvent în aplicarea acestei reforme vitale. Punem accent pe calitatea reformei, fiindcă ea trebuie să dăinuie și să dea rezultate, indiferent de cine se va afla la guvernare în următoarele decenii. Este o reformă pentru cetățeni, nu pentru politicieni. Este o reformă pentru viitorul nostru european. În sfârșit, Consiliul Superior al Magistraturii a devenit funcțional: membrii acestuia au trecut evaluarea de integritate, iar primele rezultate deja încep să apară și aici, chiar dacă rezistența în sistem, repet, este mare.

Oamenii cer dreptate. Și această voce a fost puternică nu doar în campania electorală. Iar pentru oameni, dreptatea înseamnă pedepsirea hoților și corupților, care fură din bunul public. Iată de ce, la insistența oamenilor, în premieră pentru țara noastră, un pseudo-partid, o grupare a criminalilor și hoților a fost scos în afara legii. Este o victorie pentru democrația țării noastre, o decizie prin care se face dreptate cetățenilor, care au fost păgubiți de acest partid. Acești hoți sunt cei mai periculoși, fiindcă au furat nu doar miliarde, dar au îndrăznit să fure viitorul copiilor noștri.

Lupta cu politicienii corupți, cu finanțarea ilegală a partidelor a fost una din angajamentele noastre din campanie și rămâne a fi o prioritate pe agenda guvernării. Vom repeta mereu că marea corupție începe din corupția

în partide, corupția politică. Cei care vin în politică pentru a fura, trebuie să fie pedepsiți exemplar. În acest sens, am votat legea, care nu va permite aleșilor și liderilor de partide declarate neconstituționale să candideze la alegeri.

Ilan Șor a fost condamnat definitiv în dosarul „Furtul miliardului” și va trebui să întoarcă cetățenilor 5 miliarde de lei furați. Este doar un început, iar dosarele de mare corupție vor avea finalitate.

Cu ajutorul partenerilor externi, am obținut aplicarea de sancțiuni internaționale împotriva fugarilor Șor și Plahotniuc, dar și a grupărilor care încearcă să destabilizeze țara.

Am delimitat competențele instituțiilor anticorupție: Procuratura Anticorupție se va ocupa exclusiv de corupția mare, iar CNA – de corupția sistemică. Am simplificat procedurile penale, care vor contribui inclusiv la examinarea mai rapidă a dosarelor în instanță de judecată, astfel evitând amânări și tergiversări la nesfârșit.

Am întors cetățenilor Aeroportul Chișinău, așa cum am promis.

Lista este lungă, dar, pas cu pas, le vom veni de hac tuturor celor care au sărăcit această țară.

O altă prioritate a fost să reformăm și să investim în sănătate, pentru că cetățenii noștri merită servicii medicale de calitate. În acest sens, am votat legea, care va permite subvenționarea deschiderii farmaciilor în mediul rural.

Am reformat Agenția Națională de Sănătate Publică – acreditarea instituțiilor medicale va înceta să mai fie o formalitate.

Am aprobat în prima lectură o Lege nouă privind sănătatea mintală, care racordează cadrul nostru legislativ la cele mai bune practici europene.

Am votat Legea Biobăncii în prima lectură, care reglementează pentru prima dată acest domeniu crucial și aduce claritate pentru dezvoltarea acestuia.

În aceste șapte luni, am fost alături de familiile din Moldova. Familiile, care vor avea al doilea copil, la o distanță mică față de primul, vor beneficia de indemnizații de îngrijire a copilului mai mari. Baza de calcul a indemnizației a fost revizuită pentru a susține cuplurile.

Familiile, care adoptă copii, vor beneficia de aceleași drepturi la indemnizațiile de îngrijire a copilului, ca și celelalte familii.

Am extins concediul paternal. Acum tații pot opta să ia câte 5 zile din cele 15 disponibile de concediu paternal, când le este comod.

Am acordat femeilor gravide dreptul să lucreze până la termenul pe care îl consideră ele potrivit și să beneficieze concomitent de indemnizația de maternitate și salariu.

Am revizuit modalitatea de acordare a compensațiilor în perioada rece a anului, extinzând numărul de categorii de vulnerabilitate, asigurând astfel o mai mare echitate a sistemului, introducând noi măsuri anti-fraudă și unificând compensațiile la factură cu ajutorul pentru perioada rece a anului.

Am votat în prima lectură Reforma „Restart” în sistemul de asistență socială, care va asigura finanțarea de la bugetul de stat a pachetului de bază de servicii sociale, creșterea calității și extinderea acestora. Totodată, asistenții sociali urmează să beneficieze de majorări salariale. Pentru prima dată, se creează și mecanismul de creștere profesională.

Am fost alături de tineri – am făcut îmbunătățiri la Codul educației, unde a fost introdus conceptul de microcalificări, programe scurte de creare a competențelor. Am prelungit termenul de sprijin pentru tinerii profesioniști în educație de la 3 la 5 ani. Am dublat, la 10 milioane, bugetul pentru granturi, dedicate organizațiilor de tineret.

Tinerii pot face stagii plătite în instituțiile statului din septembrie 2023. Și, atenție, vor fi remunerați pentru aceste stagii publice.

Bursele lunare ale sportivilor de performanță au fost dublate. Categoriile de burse variază între 6000 de lei și 50000 de lei, iar rezultatele lor nu întârzie. Anul 2023 a fost unul dintre cele mai de succes pentru sportul moldovenesc. Băieții și fetele noastre ne-au adus foarte multe medalii de la campionatele europene și mondiale. Dar cel mai important e că au făcut fericită o țară întreagă. Sportivii noștri au devenit cei mai buni ambasadori ai Republicii Moldova.

Vreau să mulțumesc sportivilor, dar și antrenorilor, pentru performanțele înregistrate la campionatele europene și pentru că ne-au făcut să ne simțim mândri și uniți:

Anastasia Nichita

Irina Rângaci

Marin Robu

Ion Nicolaescu

Vladislav Baboglo

Ion-Cătălin Revenco

Victor Ciobanu

Artiom Livadari

Serghei Tarnovschi

Vasile Diacon

Alexandrin Guțu

Alexandru Solovei

Eugeniu Mihalcean

Radu Lefter
Mariana Drăguțan
Daniela Cociu
Denis Vieru
Victor Șterpu
Radu Izvoreanu
Dan Olaru.

Haideți să-i aplaudăm. (*Aplauze.*) Sunt mulți, mult mai mulți.

Lista este lungă. Îmi cer scuze dacă am omis pe cineva. Dar, în mod special, îi felicităm și le spunem mulțumesc și antrenorilor care au educat acești sportivi minunați, au educat caractere, și părinților, bineînțeles că cel mai important, dincolo de performanța fizică, trebuie să ai încrederea în tine că tu poți realiza o victorie frumoasă.

Peste 1773 de tineri au beneficiat de vouchere culturale, prin care au putut cumpăra cărți, bilete la teatre, muzee, concerte.

Suntem alături de cetățenii moldoveni din diasporă. În toate vizitele noastre oficiale, ne-am văzut cu cetățenii noștri stabiliți în afară. În acest an, am reușit să discut și să ascult problemele celor din Turcia, România, Irlanda, Suedia, Statele Unite, Belgia, Lituania, Cehia, Italia. Știu că avem încă mult de făcut pentru a rezolva problemele lor.

Am pornit lucruri și în agricultură. În 2023, am oferit 1,6 miliarde de lei sectorului agricol și am găsit resurse suplimentare – 200 de milioane de lei, pentru a veni în ajutor agricultorilor, afectați de seceta de anul trecut și de problemele regionale din anul acesta.

Am rambursat, în perioada aprilie 2022 – iunie 2023, TVA-ul pentru producătorii agricoli, costul total fiind de circa 200 de milioane de lei.

Protecția mediului și tranziția verde este un alt obiectiv prioritar pentru noi, în special în contextul acordării Republicii Moldova statutului de țară candidat la Uniunea Europeană. În UE, protecția mediului nu este doar un slogan, mediul este unul din pilonii de bază de dezvoltare a unei economii verzi, care are grijă de resursele naturale și creează noi locuri de muncă.

În această sesiune, am ratificat Acordul de împrumut dintre Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova” și Acordul de grant dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru finanțarea proiectelor investiționale orientate spre dezvoltarea infrastructurii în domeniul managementului deșeurilor solide. Astfel, Zona de gestionare a deșeurilor 5 – Ungheni, Nisporeni și Călărași, va începe lucrări de creare a infrastructurii pentru buna gestionare a deșeurilor.

Tot în această sesiune, am modificat cadrul legal normativ în domeniul eficienței energetice pentru a reforma Agenția de Eficiență Energetică, care va mobiliza resurse pentru eficiența energetică în sectorul rezidențial, cel mai mare consumator... cel mai mare consumator de gaze și... cu efect... contributor la gazele cu efect de seră. Astfel, prin lansarea proiectelor de eficiență energetică, vom contribui la reducerea consumului de energie și facturi la energie mai mici la cetățeni și vom contribui la combaterea schimbărilor climatice, care vedem că au un efect tot mai pronunțat și în Republica Moldova, dar și în întreaga lume.

În această sesiune, sunt mândru că am făcut dreptate limbii române și înaintașilor noștri care au luptat pentru independență și limbă română. (Aplauze.) După decenii la rând, am reușit să readucem limba română la ea acasă.

De asemenea, am pornit un proces... am pornit procesul cu procedura de retragere a Republicii Moldova din Acordul privind Adunarea Interparlamentară a Comunității Statelor Independente. Avem foarte multe acorduri de denunțat, sunt cele care nu au ajutat niciodată Republica Moldova. Și, împreună cu Guvernul, vom continua această muncă și vom renunța la tot ce contravine interesului național.

În acești ultimi ani a devenit foarte clar cine ne sunt prieteni și cine ne vrea în continuare săraci și subjugați. Țările Uniunii Europene au fost alături de noi mereu, iar în ultimii doi ani fiecare dintre noi am simțit ce înseamnă cu adevărat un ajutor.

Așadar, integrarea europeană este prioritatea numărul unu a guvernării. Este proiectul nostru de țară și aici am atras o atenție sporită la racordarea legislației noastre la legislația Uniunii Europene.

Știm ce avem de făcut și împreună cu Guvernul, în acest moment, am implementat deja în totalitate trei recomandări, avem progrese semnificative în ceea ce privește alte trei recomandări, iar pentru altele trei recomandări se constată un progres și depunem deja un efort sporit pentru a le finaliza și pe celelalte cu succes.

În această sesiune, Parlamentul Republicii Moldova s-a bucurat de o atenție sporită din partea partenerilor noștri internaționali. Am fost onorați de vizitele mareșalului Senatului Republicii Polone, Președintelui Saeima Republicii Letonia, omologilor români, Președintelui Consiliului Național al Republicii Austria, Președintelui Adunării Naționale a Republicii Franceze, Președintei Bundestagului Republicii Federale Germania.

Ne dorim să avem parte de o opoziție cât mai constructivă în beneficiul cetățenilor noștri. În pofida viziunilor diferite, luptei politice, avem o misiune comună – să facem viața cetățenilor mai bună. Noi suntem aici pentru a construi o Moldovă europeană pentru cetățenii noștri: drumuri calitative, școli și grădinițe moderne, acces la apă și sanitație în fiecare localitate, servicii publice aproape de cetățeni. Chiar dacă ne așteaptă un

scrutin, problemele oamenilor trebuie rezolvate și nu e loc de dezbinare și interese înguste.

Vă mulțumesc tuturor pentru munca depusă, inițiativele cu care ați venit.

Le mulțumesc angajaților Parlamentului, ei sunt cei fără de care nu am putea realiza munca noastră legislativă.

Vă mulțumesc tuturor pentru contribuție.

Da, mai avem mult de muncă. Am înșiruit câteva din realizări, dar suntem conștienți că mai sunt încă tare multe de făcut. Nu ne vom abate pentru nicio clipă de la reforma justiției, hoții și fugarii vor fi deferiți justiției, vom continua eforturile de dezvoltare a economiei și agriculturii noastre. Vom construi Moldova europeană acasă pentru copiii noștri, pentru viitorul copiilor noștri, pentru ca ei să poată trăi în pace și bună înțelegere în Moldova noastră, a tuturor.

Vă mulțumesc. *(Aplauze.)*

Și acum, stimați colegi, în încheierea sesiunii, permiteți-mi să invităm pentru a onora Imnul de Stat tinerii din Ansamblul vocal „Open Sky”, conducător artistic – Marcel Busuioc. Ansamblu vocal este format din tineri interpreți, studenți și absolvenți ai Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, ai Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași și ai Universității Naționale de Muzică din București.

Rog să-i întâmpinăm. *(Aplauze.)*

Cât pe ce să uit...

Declar sesiunea închisă, că dacă nu, voi nu vă mai duceți acasă.

(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova. Se intonează Imnul de Stat al Republicii Moldova de către Ansamblul vocal „Open Sky”.)
(Aplauze.)

Ședința s-a încheiat la ora 18.03.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului și ale Biroului permanent din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.